

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Stabilizarea

Vedem, că se tratează serios, cu stăruință și cu intervenția unor factori de cea mai mare autoritate contractarea unui împrumut extern al României în vederea stabilizării.

Lăsăm eu totul la o prate faptul de altfel obișnuit, că odată cu împrumutul se mai pun la cale și alte aranjamente ca: revalorizarea rentei române aflătoare în Străinătate, iar deosebit de aceasta se mai pregătește și un împrumut reglementar pentru acoperirea unor comenzi în Franța. Împrumuturile externe sunt de obicei însoțite de asemenea combinații.

Ne oprim la faptul că stabilizarea pare sigură într'un viitor apropiat.

Preocuparea tuturor în fața acestei perspective este: ce repercuziuni va avea stabilizarea asupra vieții noastre economice? Ce n'ar da specula sub toate formele, ca să poată avea un răspuns precis la această întrebare!

Dar orice răspuns anticipat riscă să fie deszis de consecințele cari vor urma de fapt stabilizării.

În mod logic: după eliminarea riscului fluctuațiilor valutare s'ar putea aștepta o rehabilitare a banului, deci o eftinire a prețurilor în comerț și o scădere a dobânziilor; iar pe măsură ce stabilizarea va intra în convingerea și în obișnuința publică, ar trebui să înceapă deschiderea creditelor de lungă durată.

Realizarea acestor perspective ar însemna o însănoșire de mult așteptată a relațiilor noastre economice.

Guvernul, Banca Națională și peste tot toate băncile și în primul rând cele mai importante vor trebui să dea toată atențiunea primelor manifestațiuni economice după stabilizare și să reprime orice încercări aventuroase. Se pot prevedea și mișcări de salarii cari vor complica înfăptuirea stabilizării interne a monedei, care ne interesează mai mult.

Stabilizarea în relațiile externe credem că va fi bine studiată și nu vor lipsi mijloacele pentru a o paranta de fapt. La o frământare mai agitată ne putem aștepta în jurul relațiilor interne dintre monedă, marfă și salarii. În orice caz această frământare va fi trecătoare și o vom suporta mai ușor decât marile fluctuații din rău în mai rău — prin cari am trecut dinainte de războiu și până în prezent.

Huszonkilencmillió lej visszleszámitolási hitelt kaptak az aradi kisebbségi pénzüzetek

A Banca Nationala aradi fiókjánál értekezletet tartottak az összes aradi pénzüzetek képviselőinek bevonásával. Az értekezleten ZANKOW, a Banca Nationala aradi fiókjának igazgatója közölte, hogy a bukaresti központ a betétek maximális kamatlábát 12 százalékban, a kihelyezések maximális kamattételét pedig 18 százalékban állapította meg. A 20 millió lejnél kevesebb tőkével rendelkező pénzüzetek részére a többi bankoktól nyújtott visszleszámitolási hiteleknek a kamatláb 14 százalék.

A Banca Nationala a kamatláb leszállításával szenvedett veszteségeket azzal akarja helyrehozni, hogy a kisebbségi pénzüzetek részére nyújtott visszleszámitolási hitel összegét felemelte. A Banca Nationala bukaresti központja az aradi kisebbségi bankok részére a visszleszámitolási hitel összegét 29 millió lejben állapította meg a következőképp osztotta fel:

Aradi Polgári Takarékpénztár	10 millió,
Aradi Általános Takarékpénztár	8 millió,
Erdélyi Hitelbank Rt.	6 millió,
Aradmegyei Takarékpénztár	3 millió,
Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár	2 millió.

Külföldi tőkecsoport érdeklődik a nagybányai állami aranybányák iránt

Angol mérnökök tanulmányozzák a nagybányai bányászemeket

A napokban két külföldi mérnök tartózkodott Nagybanán, akik az állami aranybányák üzemait látogatták meg és tanulmányozták. A külföldi mérnökök látogatásával kapcsolatosan az a hír terjedt el, hogy angol tőkecsoport akarja átvenni a nagybányai bányákat.

A két mérnök, A. FISCHBACHER és W.S. HOLLOWAY, a bukaresti bányászati vezérigazgatóság engedélyével érkezett Nagybanára az üzemek és a bányák megismerésére. Nem lehetetlen, hogy a külföldi mérnökök látogatása a nagybányai állami bányák kommercialálásával van összefüggésben.

A két külföldi mérnök megtekintette az összes bányákat, zuzókat és a ferneszei kohót, majd Felsőbanára utazott át és megismerelte az ottani üzemeket is. A mérnökök öt napig tartózkodtak Nagybanán és visszautaztak Bukarestbe, ahol bizalmi jellegű tárgyalásokat folytattak a bányászati vezérigazgatósággal.

„Romanul” — az új román valuta

Hét lej lesz az új pénzegység értéke

A pénzügyi kormány jelentése szerint a lej stabilizására irányuló törekvés sikeresen halad előre. A Banca Nationala erélyesen és következetesen tette meg azokat az intézkedéseket, amelyek a lej stabilizása érdekében szükségesek és így kedvező bázis teremődött a nagy külföldi kölcsön felvételére, amely a lej árfolyamát véglegesen állandósíthatja.

A lej stabilizálásával kapcsolatosan felmerült az a terv, hogy a lej helyet új pénzegységet vezessenek be Romániába. Pénzügyi és közgazdasági szakértők véleménye szerint a stabilizált lej nem maradhat meg a tervezett 3 svájci centimes, vagy ennél valamivel magasabb árfolyamon. A lej a legalacsonyabb valuta Európában és ezért elengedhetetlenül szükséges a romániai pénzegység magasabb árfolyamra való emelése.

A stabilizálás megtörténte után az értékegység árának jelentős felemelésére kerül a sor. A tervek szerint az értékelést nem devalvációval hajtják végre, hanem a lej helyett új pénzegységet vezetnek be, amelynek a neve „ROMANUL” lesz. Jelenleg tanulmányozzák azt, hogy az új pénzegység értékét milyen kulcs szerint állapítsák meg a lejjel szemben. Szakértők a legmegfelelőbbnek tartják az új pénzegység alapértékének a francia frank és az olasz lira középarányosát és így hét lej lenne a Romanul értéke. Nem látszik kizártnak az sem, hogy a latin érmeuniót újólag megszervezik és az unióhoz tartozó államok egységesen határoznak a valuták stabilizálásának módjairól és a bevezetendő új közös pénzegység árfolyamáról.

Ancheta neregulilor dela vama „Manta” din Arad

Ne-am ocupat de neregulile constatate la biroul de vămuire al poștei din Arad dat în antrepriză unui domn Manta.

În ziua de 3 Mai a sosit la Arad d. inspector al vămilor Christea, delegat pentru anchetarea cazului. Ministerul delegase și pe d. director general al poștelor Bogdan care însă a telegrafiat Camerei de Comerț din Arad, că nu poate veni fiind împedat de boală. În lipsa directorului general d. inspector Christea

a ținut să dea anchetei numai un caracter informativ.

Au fost examinate diferite reclamațiuni înaintate contra biroului de vămuire al dlui Manta, în primul rând reclamația firmei Németh, Szenes și Schwartz, căreia îi sosise încă în 5 Septembrie anul trecut marfă de vămuit și a și plătit încă în aceeași zi taxa vamală de 28.000 lei;

dar marfa n'a primit-o decât în Ianuarie crt. și aceasta numai după ce firma a amenințat că va reclama la Parchet.

O altă reclamație există din partea firmei Huppert și Gonda.

Delegații negustorilor: dnii Domán, Brutus Păcurariu și Sigismund Szöllössy au căzut de acord, că

n'ar fi nevoie de a înființa un alt birou de vămuire;

ci biroul existent să fie astfel organizat, ca abuzurile să nu se mai repete, în care caz negustorii n'ar mai avea motive de nemulțumire.

D. inspector Christea a acceptat această modalitate și a pus în vedere negustorilor, că

va face propuneri ca negustorii să-și poată ridica mărfurile dela vamă prin împuterniciți delavățuți cu procuri legalizate.

Totodată negustorii au fost invitați să-și ridice coletele, cari stau la biroul de vămuire, punându-li-se în vedere, că

în caz de heridicare, vama ar fi nevoită să vândă în licitație coletele neridicate.

După întoarcerea la București a dlui inspector Christea se va decide, dacă biroul Manta va fi din nou autorizat să funcționeze, sau se va acorda drept de vămuire unui nou concesionar.

Felszámol az aradi városi anyagraktár. Arad város tanácsa azzal a tervvel foglalkozik, hogy a város tulajdonát képező anyagraktárt felosztja. Az anyagraktár a gazdasági viszonyok következtében nem tudott rentabilis működést kifejteni és ez a körülmény érlette meg a város vezetőségében a raktár felosztásának tervét.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara területén tévesen alkalmazzák a vendéglőkre és a szállodákra a vasárnapi zárási rendeletet

Akciót indítottak a miniszteri rendelet helyes alkalmazása érdekében

A munkaügyi miniszterium az 1925. évi november 28.-án rendeletet adott ki, amelynek értelmében a korezmák a községekben a vasárnapi munkaszüneti napokon zárva tartandók. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara vezetőségének legnagyobb meglepetésére a munkaügyi miniszterium rendeletét legutóbb alkalmazzák a kolozsvári kamara területéhez tartozó Huedin, Jibou, Cehul-Silvaniei, Rodna, Prundul Bărgăului, Belean és Lăpușul Ungurese községekben is.

A miniszteri rendelet értelmében a korezmák tartandók zárva vasár- és ünnepnapokon,

kifejezetten csak a korezmák és így a felsorolt községekben levő vendéglőknek és szállodáknak a korezmák közé való sorozása nyilvánvalóan téves. Ezekben a községekben rendes vendéglők vannak, nagyszámu ahonásokkal, akiket a tulajdonosok nem tudnak vasár- és ünnepnapokon kiszolgálni, ha kényszerítik őket, hogy helyiségeiket bezárják. A községi korezmáknak vasár- és ünnepnapokon való bezárásával az alkoholfogyasztást kívánja a kormány csökkenteni. Ez a szempont közgazdasági és egészségügyi indokkal támasztható alá, indokolatlan azonban, hogy

olyan vendéglőket is kényszerítenek a vasár- és ünnepnapokon való bezárásra, amelynek elsősorban életmet szolgálnak ki és csak másodsorban árusítanak szesz italokat.

A miniszteri rendelet kifejezetten a korezmákra vonatkozik, említést sem tesz a vendéglőről és szállodákról és sem a törvényben, sem annak végrehajtási utasításában nincs rendelkezés, amelynek célja a községi vendéglők és szállodáknak akár hétköznapi, akár ünnepnapokon való zárvatartása volna. A miniszteri ren-

deletnek ilyen értelmében való végrehajtása téves és csak arra szolgál alapul, hogy a kihágási eljárások számát emelje, miután a vendéglősök rendes vendégeiket kötelesek kiszolgálni, a szállodák pedig lakást adni az utazó közönségnek és ezért vasárnap és nyitniok kell.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara vezetősége elvileg a jelenleg érvényben levő törvény változatlan fentartása mellett van, de komolyan számot vet a tényleges helyzettel és ezért elhatározta, akciót indít, hogy a miniszteri rendelet téves alkalmazása hatálytalaníttassék, illetve a felsorolt községekben, — amelyekben közhivatalok, járásbíróság, főszolgabírói hivatal működnek, — oldassák fel.

A kolozsvári kamara igazgatótanácsa legutóbb megtartott ülésén utasította az ügyvezető igazgatót, hogy a rendelet helyes alkalmazása érdekében keresse meg a munkaügyi miniszteriumot és kérje, hogy a miniszterium bizza meg a munkaügyi felügyelőiséget, hogy

a kamara és az illetékes községi elöljáróság tagjaiból alakítsanak speciális bizottságot a felsorolt községekben levő vendéglők és szállodák felülvizsgálására

és a bizottság nyerjen felhatalmazást a nyitvatartásra az engedélyt megadni azoknak a vendéglőknek és szállodáknak, amelyek megfelelnek a törvény követelményeinek és amelyek betöltik azt a rendeltetésüket, hogy kiszolgálják az utazó közönséget élelemmel és szállással.

Az akció támogatására a kolozsvári kamara vezetősége felkérte a romániai kereskedelmi és iparkamarák szövetségét is és így remény van arra, hogy az említett községekben a miniszteri rendelet téves alkalmazása rövidesen megszűnik.

Ötmillió lejre emeli fel alaptőkéjét a Kishitelbank és Takarékpénztár Rt.

Az új igazgatóság és felügyelőbizottság — Leszállították a kölcsönök kamatlatát

A kolozsvári Kishitelbank és Takarékpénztár Rt. (Banca de Credit Mărunț și Economic S. A.) április 29-én tartotta meg második évi rendes közgyűlést Schwartz Jakab elnöklével. A közgyűlésen 136 részvényes jelent meg 957 részvény képviselésében. Az igazgatósági jelentést, amelyet Lichtmann Aladár igazgató terjesztett elő, a közgyűlés egyhangulag elfogadta és hozzájárult ahhoz, hogy a 31 ezer 768 lej tiszta nyereségből 27 ezer 740 lej a kétes követelések tartalékalapja növelésére fordíttassék, a fennmaradó 4328 lej pedig új számú lára vitessék át.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta az igazgatóságnak az alaptőke fel-emelésére vonatkozó indítványát és úgy határozott, hogy

22 ezer 500 darab, egyenként 200 lej névértékű részvény kibocsátásával a pénztintézet alaptőkéjét 5 millió lejre emeli fel.

A folyósítandó kölcsönök maximumát a közgyűlés 25 ezer lejben állapította meg és utasította az igazgatóságot, hogy a kisebb kölcsönök kamatlatát 10-12-14 százalékra szállítsa le.

A sorsolás szerint megüresedett öt igazgatósági tagsági helyre dr. Fischer Tivadar, Janovitz Géza, dr. Leitner Fülöp, dr. Marton Ernő, dr. Kertész Jenő és Molnár Jakab helyébe, — akiknek mandátumuk lejárt, — a közgyűlés dr. Jakobi Emil szenátort, dr. Brunner Józsefet, dr. Kertész Jenőt, dr. Fischer Tivadart, dr. Marton Ernőt és Bózsa Mórt választotta meg. A felügyelőbizottság tagjaivá a következők választották meg: dr. Spitzer József, dr. Kertész Marton, Rimóczi Jakab, póttagokul pedig Hermann Samu, Mandelbaum Izidor, Bartha Ferenc és Lazarovits Miksa.

A Karpathia Bank és Kereskedelmi Rt. közgyűlése. A kolozsvári Karpathia Bank és Kereskedelmi Rt. május 17-én tartja meg az eredetileg április 5-re kitűzött közgyűlést, amelynek megtartását technikai okok tették lehetetlenné. A közgyűlésen az igazgató megteszi az 1927. üzleti évről szóló jelentését, bemutatja az 1927 évi mérleget és kiegészíti az igazgatóságot és a felügyelőbizottságot.

A Banca Naționala kamatleszállítási akciója összeroppanással fenyegeti az erdélyi és bánági pénzüpiacot

Pánikot idézhet elő a kamatleszállítás a betétekre utalt pénztintézeteknél — A felemelt visszszámítolási hitel sem biztosíthatja a kisebbségi pénztintézetek tőkeerősségét

A Banca Nationala bukaresti igazgatósa tervszerűen valósítja meg a kamatlatlak leszállítására megindított akcióját, illetve érvényt szerez a kamatok redukálására kiadott rendeletének. A rendelet értelmében, — mint annak idején részletesen megírtuk,

a folyó évi október elsejével a betéti kamat maximuma 12 százalék, a kihelyezési kamat maximuma pedig 18 százalék lesz Romániában.

A Banca Nationala kamatrendelete már érezteti hatását a romániai pénzüpiacra és különösen súlyos feladat elé állítja Erdélyi és a Bánág kisebbségi pénztintézeit. Valószínűnek látszik, hogy

a kamatlatlak rapid leszállítása a betéti tőkék nagy tömegének kivonulását fogja eredményezni.

A betéti tőkék kivonása különösen az erdélyi és bánági kisebbségi pénztintézeteket fogja közelről érinteni, mert általánosan tudott, hogy

a kisebbségi pénztintézetek üzleti bázisa főleg a bankbetét.

A kisebbségi pénztintézetek egyetlen erőforrása a takarékbetétként elhelyezett tőkék. Az erdélyi kisebbségi pénztintézetek ma összesen körülbelül 400—500 millió lej kihelyezést forgatnak, amely összegnek kihelyezésére a betéti tőkék nyújtják a lehetőséget.

A Banca Nationala kamatleszállítási rendelete már is nagy nyugtalanságot idézett elő a betétesek körében és amennyiben a betéti kamatlatat október elsejével általánosan 12 százalékra szállítják le, valószínűnek látszik, hogy az idegesség fokozódni fog.

Félő, hogy pánik támad, ha a betéttulajdonosok a kamatleszállítási rendelet ellen való tiltakozásként kivonják tőkéjüket a pénztintézetektől.

A Banca Nationala kamatleszállítási terve a piac megrázkodtatása nélkül csak úgy lesz keresztülvihető, ha a Banca Nationala a kivonással fenyegető betéti tőkék helyett

megfelelő tartaléktőkéket bocsát az erdélyi és bánági kisebbségi pénztintézetek rendelkezésére.

A legújabbban nyújtott és felemelt visszszámítolási hitel korán sem elegendő a betéti tőkék pótlására, mert

a felemelt reeszkompt alig haladja meg az összes pénztintézetek kihelyezési állományának két százalékát.

A Banca Nationala kamatleszállítási akciójának ilyen körülmények között az lehet az eredménye, hogy általános tőkeszegénység áll be, mely súlyosan megrázkodtatja az erdélyi és bánági pénzüpiacot.

Felszámol a Pankotai Népbank Rt.

Százszázalékos kielégítést kapnak az összes hitelezők

Lapunk egyik legutóbbi számában részletes kritikát írtunk a Pankotai Népbank Rt. 1927. évi mérlegéről. Megírtuk, hogy a pénztintézet váltótárca-állományából 1 millió 300 ezer lejt irt le, 938 ezer 206 lej folyószámla-kihelyezését teljesen leirta, az értékpapírállományt 248 ezer lejjel értékelte le, összesen tehát 2 millió 486 ezer 206 lejt hozott leírásba.

Az igazgatósági jelentés szerint a magyaranyu leírásokat „a tényleges

vagyoniállapot feltüntetésére irányuló igyekezet tette szükségessé.”

Aradi szerkesztőségünk most arról értesít, hogy a Pankotai Népbank Rt. az intézetet ért jelentős veszteségekre való tekintettel felszámol. A felszámolást elhatározó közgyűlés meggyőződött arról, hogy az összes hitelezők 100 százalékos kielégítést fognak kapni és így veszteség a hitelezőket nem éri. A felszámolással Pankota egyik legrégebbi pénztintézete szűnik meg.

A Lugosi Népbank beolvad a Banca Agricolába

Ötmillió lej lesz a fuzionált pénztintézetek alaptőkéje — Május 28-ra összehívták a Lugosi Népbank közgyűlést

A bankfuziók és tőkekoncentrációk során Lugoson is fuzióra készül két pénztintézet. A lugosi Banca Agricolă, amelynek elnöke dr. Cornean Cornel szenátor, volt prefektus, megvásárolja, illetve átveszi a Lugosi Népbank Rt. részvénytáborát. A pénztintézet részvényeit dr. Cornean szenátor, dr. Ciupe György prefektus, dr. Daminescu Octavian, Buba Sándor földbirtokos, dr. Meda Valér, Sova Victor, Diucu Ioan, Sas Ioachim és Haliegan Izsák jegyzi le, illetve veszik át.

A részvények átvételével ténylegesen új pénztintézet alakul, amelynek alaptőkéje 5 millió lei lesz, amely összeg 10 ezer darab 500 lei névértékű részvényre oszlik.

A részvények kibocsátási árfolyamát 525 leiben állapították meg. A Banca Agricolă alapítói elhatározták, hogy a Lugosi Népbank részvényeinek 98 százalékát veszik meg.

A Lugosi Népbanknál érdekelt temesvári pénztintézetek hajlandók a tranzakcióhoz hozzájárulásukat adni, de természetesen megfelelő garanciákat kérnek.

Ha a megállapodás létrejön, a Banca Agricolă magába olvasztja a Lugosi Népbankot és működését ennek az intézetnek a székházában kezdi meg. A Lugosi Népbank Rt. közgyűlést, amely a tranzakciót ratifikálná, május 28-ra hívták össze.

A Temesi Agrár Takarékpénztár beolvad a Romcomitba

Balla Hugó igazgatói minőségben visszatér a budapesti Magyar-Olasz Bankhoz — Rudali Adolf lesz a Romcomit temesvári fiókjának igazgatója — A részvényesek 5 darab Temesi Agrár részvényért egy Romcomit részvényt kapnak

A romániai és közgazdasági és pénzügyi körökben élénken foglalkoztatja az a tranzakció, amelynek eredményeként a Temesvári Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság beolvad a milánói Banca Commerciale Italiana S. A. alapítását képező bukaresti Banca Commerciale Italiana și Română S. A. R. „Romcomit” néven ismert pénzintézetbe. Nagyon fontos az ez a banktranzakció elsősorban azért, mivel mind a három érdekelt pénzintézetnek vezető szerepe van a maga működési területén, másodsorban pedig azért, mivel az üzemi racionalizálásra iskolapéldát nyújt a pénzintézetek részére.

Az anyaintézet

A pénzgazdálkodás szülőföldjének, Olaszországnak egyik legrégebbi pénzintézete a milánói Banca Commerciale Italiana S. A. Alaptőkéje 700 millió, tartaléktőkéje 520 millió lira, tehát

saját tőkéi meghaladják a 10 milliárd lejt,

amíg a kezelésére bízott takarékbetétek 994 millió, elfogadványok és folyószámlai hitelezők 8 milliárd 230 millió lirát reprezentálnak, vagyis

az idegen tőkék összegei meghaladják a 74 milliárd lejt.

Az elmúlt üzletév mérlege szerint az intézet több mint 8 milliárd lirával, közel

65 milliárd lejjel alimentálta az olasz közgazdaságot,

ezenkívül saját érdekeltsegeinek 500 millió lirát bocsátott rendelkezésére. A romániai akut pénzhiány mellett nem érdekeltlen megemlíteni, hogy az intézet pénztári állománya az 1927. üzletév lezárásakor 602 millió lira volt, olyan összeg, melynek közel 5 milliárdos lejtértéke minden banktörvény és kormányrendelet nélkül nyugóponthoz segítené a vajudó erdélyi közgazdasági életet.

A pénzintézet speciálisan olasz bankári jellegének kihangsúlyozása érezhető a külső struktúra analizálásánál. Elsőrangú összeköttetést teremtett a Field, Glorie & C. és a Bonbright & C. newyorki bankházakkal, résztvett az Italian Super Power Corporation 30 millió dolláros emissziójának elhelyezésében, az amerikai, angol, belga és osztrák pénzintézetekkel együtt közreműködött a Banca Commerciale din Varosavia varsói előkelő bank reorganizálásánál. A New-York, London, Paris, Budapest, Bukarest, Szófia, Konstantinápoly, Szmyrna, Marokko székhelyekkel bíró affiliációk, fiókok és kirendeltségek a világgazdálkodásba való bekapcsolódást jelentik.

Saját hazájában különösen a villamosági vállalatok finanszírozását kultiválja, emellett azonban aviatikai, vegyszereti, textilvállalatok alaptőkeemléiben, reorganizálásában, részvénytársaságaiában is élénk részt vesz. Ha még megemlítjük, hogy az intézet közel

16 milliárd lira mérlegforgalom mellett az elmúlt évtizedben 115 millió lira tiszta nyereséget ért el,

egy számszerűleg igazoltnak látjuk annak a fontos pozíciót, melyet ez az intézet Európa határain túlra is kiterjedően betölt.

Az affiliált intézet

Hét évtizeddel ezelőtt a milánói anyaintézet figyelme Románia felé

fordult. Az olasz bankári szem és agy azonnal észrevette, hogy

Románia a Kelet gazdasági jövőjének letéteményese.

Az ország határok kiterjedésével szükségszerűen velejáró gazdasági reorganizáció bankári teendőiből részt kért magának Olaszország. Jól tudta a Földközi tenger nagyhatalmának kormányja, hogy a gazdasági együttműködés feltétlen biztosítéka a két állam barátságos, esetleg parallel külpolitikájának. Ez az elgondolás teremtette meg az 1921. évben a Banca Commerciale Italiana și Română S. A. R. pénzintézetet Bukarest székhellyel, 50 millió lej alaptőkével. Az intézet közvetlenül a megalakulás után rohamos fejlődésnek indult, aminek legfőbb magyarázata az a tény, hogy

a milánói anyaintézet 1 milliárd lejt bocsátott kihelyezési célokra a Romcomit rendelkezésére,

amely összeget később 1 milliárd 600 millió lejre emelte.

Rendkívüli mozgékony, gyors elhatározás, energikus kivitel jellemezték az intézetet, melynek működési területe napról-napra növekedett. Kezdetből fogva élénk részt vett a cukor, fa, petroléum, termények intern és extern kereskedelmi tranzakcióiban és üzleteinek finanszírozásában. Fiókot létesít Galati, Braila, Constanța, Chișinău városokban és minden hitel-igényt készséggel kielégít, ha a milánói anyaintézet két főfelvét: a likviditást és abszolút szolidaritást az adósnál gyakorlatilag alkalmazhatja, illetve ennek feltétlen biztosítékát megtalálta.

A volt miniszterelnök és szenatusi elnök Coanda C. tábornok elnöke alatt álló igazgatóság

nagy mértékben hozzájárult az olasz-román barátság kimélyítéséhez,

aminek egyik expanzív kifejezésekként Olaszország elsőnek ratifikálta Bessarabia csatlakozását Romániához míg a másik eredmény az olasz-román barátsági szerződés megkötése volt.

A rohamos fejlődés rövidesen involválta az alaptőkeemelés szükségességét.

Az alapítás második esztendejében már 100 millió lejre emeli alaptőkéjét a Romcomit,

amely azonban még nem jelenti az utolsó emissziótappot, mert például

az elmúlt üzletév 3 milliárd lejen felüli mérlegforgalma a 27 és fél millió lejt meghaladó tiszta nyereséggel feltétlenül megérlette a helyzetet az újabb részvény kibocsátásra.

Erre enged következtetni az 1927. évi mérleg első aktív tétele,

a közel negyed milliárd lejes pénztári állomány.

Az elmúlt évben az intézet nagy mértékben hozzá járult a pénzhiány csökkentéséhez, mivel váltó ellenében és folyószámlára eszközölt

kihelyezései meghaladták a másfél milliárd lejt.

Értékpapírállománya, berendezési és felszerelési leltára, valamint ingatlan vagyona, melyek a mérlegben összesen csak 42 millió lejes rendkívül leértékelt összegben szerepelnek, jelentős latens tartalékok bázisa és a részvények belértékének erős fokozója.

Az intézet regáti és besszarábiai hálózatának kiépítése után Erdélyt is bevonta érdekkörébe. Helyes érzékekkel, gyakorlati érzékre valló szemmel a temesvári Temesi Agrár Takarékpénztár Részvénytársaságot választotta ki exponensül. A Romcomit igazgatósága a Temesi Agrár vezérigazgatójának, Balla Hugónak személyében és a szó nemes értelmében vett bankvezéri működésében feltétlen biztosítékot látott arra, hogy választása megfelel a milánói anyaintézet évtizedes tradíciói által szentesített elveknek.

A Balla Hugó vezérigazgató által lefolytatott tárgyalások eredményeképpen a Romcomit jelentős pakett Temesi Agrár részvényt vett át és az intézetet affiliálta.

A fuzionáló intézet

Hatvan esztendővel ezelőtt alakult meg a budapesti Magyar Agrár Járulékbank támogatásával a Temesi Agrár Takarékpénztár Rt. Az intézet állandóan és biztosan fejlődött és rövid idő alatt a Bánság egyik legkedveltebb pénzintézete lett. Az impériumváltozások már mint rendkívül megizmosodott intézet töltötte be fontos szerepét, rentabilitása állandóan fokozódott és

az utóbbi években 30 százalékgig emelkedő osztalékokat fizetett részvényeseinek.

Működési területét kiterjesztette és egymásután nyitak meg fiókjai Aradon, Nagyszébenben és Kolozsvárott. Az utóbbi másfél évtized eredményei Balla Hugó vezérigazgató működéséhez fűződnek, aki a milánói anyaintézet érdekkörébe tartozó és jelenleg Magyar-Olasz Bank cég alatt működő Magyar Agrár Járulékbanknál évtizedeken át tartott vezetőpozícióját az 1913. évben felcserezte a Temesi Agrár vezérigazgatói székével.

A Temesi Agrár mérlegeit állandóan a legjobb eredményekkel zárta. Feltétlen mobilitás, kihelyezéseinek tökéletes biztonsága, betétállományá-

nak állandó növekedése állapítható meg a pénzintézet legutóbbi mérlegeiből, amelyek ezenkívül magas rentabilitásról is számot adtak.

Sajnos, a bukaresti kormány és egyéb intézőkörök Erdélyre súlyosan nehezedő intézkedéseinek és rendelkezéseinek hatására alól az intézet sem tudta kivonni magát. A megfelelő reeszkomppt hiánya, a magas adókules, a folyton növekvő rezi lehetetlenné tette azt, hogy az intézet normális eredményeket mutathasson fel. Statisztikailag bebizonyítható, hogy ugyanilyen intézet más területen és normális adottságok mellett az elért eredmények kétszeresét, sőt háromszorosát mutathatta volna fel.

Ily körülmények között Balla Hugó vezérigazgató örömmel vette fel a Romcomittal való és az erdélyi exponensség átvételét célzó tárgyalások fonalát, megkötötte a szerződést és fokozott erővel folytatta organizációs munkáját. Belátta azonban, hogy az affiliáltság ténye egymagában még nem tudja eliminálni a korlátozó körülményeket és tényezőket. Újabb tárgyalásokat folytatott le, amelyek eredményeképpen

a Temesi Agrár beolvad a Romcomitba és fiókjai a Romcomit fiókjaiá alakulnak át.

Hőstettet hajtott végre Balla Hugó, amidőn bankja érdekében feláldozta vezérigazgatói székét, de ez az önzetlenség jellemzi Balla Hugó egyéniségét és bankvezéri hivatása tökéletes átérzését.

A Temesi Agrár május 7-iki ülésének határozatából összehívandó rendkívüli közgyűlés május 23-án fogja kimondani a fuziót, amelynek kapcsán az egyenként 150 lejes árfolyamu 5 drb. Temesi Agrár részvény egy darab 850 lejes árfolyamu Romcomit részvény ellenében kerül becserelésre. Ez a részvényesere 20 lej árfolyamnyereséget jelent minden egyes Temesi Agrár részvény birtokosának.

Balla Hugó a budapesti Magyar-Olasz Bank igazgatója lesz

A május 7-iki ülésen jelentette be Balla Hugó vezérigazgatói állásáról való lemondását és a Magyar-Olasz Bank budapesti intézet kötelékébe való átlépését. Helyesebben Balla Hugó visszatér régi intézetéhez, a Magyar Agrár Járulékbankhoz, amely most Magyar-Olasz Bank néven működik a milánói Banca Commerciale Italiana érdekkörében és amelynél Balla Hugó pályafutását megkezdte.

A magyarországi pénzügyvilág örömmel várja Balla Hugót, aki a Pénzügyintézet Központ egyik megszervezője és irányítója volt és akinek rendkívüli agilitása, lankadatlan munkaképessége és kitünő organizáló ereje termékeny tevékenységi területet fog találni. Balla Hugó távozását őszinte sajnálattal regisztrálja az erdélyi közgazdasági és pénzügyi élet.

Értesülésünk szerint a Romcomit temesvári fiókjának igazgatója Rudali Adolf, a Temesi Agrár ügyvezető igazgatója lesz.

CONVOCALE

„Orient” Intreprindere de Industrie și Comerț S. A.

din Oradea își va ținea adunarea generală ordinară anuală la 15 Maiu 1928 orele 4. d. m. în localul societății, Oradea, Str. Astra No. 5—7, la care să invite acționarii

Ordinea de zi:

1. Raportul consiliului de administrație și comunicarea bilanțului de pe anul 1927. Raportul comisiei de cenzori. Stabilirea bilanțului.

2. Alegerea membrilor în comisiunea de cenzori.

3. Hotărârea asupra eventualelor propuneri.

Consiliul de Administrație

Exportul român de carne și vite de tăiat și-a pierdut hegemonia pe piața din Viena

Concurența Ungariei, a Poloniei, a Jugoslaviei și chiar a Germaniei are succese față de noi. Faptul nu este nou și îi găsim o ilustrare și în rapoartele despre mișcarea țargului din Viena.

Raportul mai nou al asociației „DEUTSCH-ÖSTERR. WIRTSCHAFTS-VERBAND” ne arată mișcarea țargului de porci din Viena în ziua de 2 Mai. Au fost aduși spre vânzare în total 19.653 porci din cari 3098 porci de unsoare, iar 16.555 porci de carne. Din aceștia erau de proveniență ungară 20 porci de unsoare, din Polonia 13.026 porci de carne și 78 porci de unsoare, din România 1413 porci de carne, 1214 porci de unsoare, din Jugoslavia 184 porci de carne și 1250 porci de unsoare, din Germania 1412 porci de carne, 50 porci de unsoare, din Italia 74 porci de unsoare.

Au rămas nevânduți 298 porci de unsoare și 547 porci de carne. Printre porcii rămași nevânduți nu sunt de proveniență românească pentru simplul motiv, că exportatorii români nu pot suporta taxele de cai ferate și pentru întoarcere.

Modificarea urgentă a tarifului pe CFR pentru cioplitura de brad se cere de urgență, căci altfel populația din Secuime și Țara Moșilor își pierde existența, iar industria încetează de a mai produce

Scrisoare deschisă către D. Ministru al Comunicațiilor
Dimitriu și către d. ing. Teodorescu, director
general al CFR

(Valea-Mureșului, 11. Mai.) După cum poalele Carpaților Olteniei varsă cea mai mare bogăție a României: petrolul, precum câmpiile ne dăruiesc cele mai bogate recolte de grâne, astfel Valea Mureșului și Codrii Ardealului sunt un enorm și nesecat izvor de bogății cu pădurile lor pentru populația de dincoace de Carpați, a cărei majoritate se indeletnicește fie cu lucrarea pământului și prăsierea viștelor, fie cu prelucrarea lemnului în exploatarea marilor păduri. Sunt regiuni cum sunt Țara Moșilor, Valea Mureșului și Săcuimea, județele Ciuc, Trei Scaune și Odorhei, a căror populație își câștigă pâinea de toate zilele din exploatarea și prelucrarea lemnului moale în forme de cherestea sau cioplitură, dupăcum este calitatea lemnului și, după cum să cere de consumatori interni și piețele străine, unde să exportează în cantități mari cherestea și coplita românească.

Domnule Ministru,
Domnule Director General,

Cu profund respect ne permitem a-ne face talmăcul cererei industriei și a populației din aceste regiuni rugând Domniile Voastre să binevoiască a-da curs cererei de față și

a modifica în tariful CFR articolul lemnului coplit cu toporul destinat exportului trăcândul dela tariful special II. la tariful special X. acela al cherestelei moale destinate exportului.

Modificarea cerută. Vă rugăm să binevoiți a-o ordona cu precădere în caz de nevoie chiar printr'o ordonanță simplă, procedând la fel ca în toamna anului trecut, când s'a modificat tariful cherestelei de lemn moale destinate exportului.

Ne permitem a-vă ruga să binevoiți a dispune această modificare chiar înainte de introducerea noului tarif având în vedere următoarele considerațiuni:

Lemnul cioplit cu toporul, sau mai bine zis cioplitura se produce în anumite regiuni ale Ardealului, cum este Țara Moșilor, Valea Mureșului și trei județe din Secuime, unde ocupațiunea exclusivă este pentru populațiune producerea acestei ciopliture. Această ocupațiune a populației a acestor regiuni este o moștenire dela moși și strămoși, precum și produsul, cioplitura acestor regiuni este de mai multe decenii favorita marfă a piețelor ungare și bulgare precum și levantiniene. Prin faptul că odată cu modificarea tarifului CFR, în toamna anului trecut pentru cherestea destinată exportului, tariful pentru cioplitură a rămas nemodificat, adică cel vechiu, exportul ciopliturei din toamna anului trecut începând, și până astăzi stagnează cu desăvârșire, producția lui încetând, iar populația din aceste regiuni rămânând fără existență. Căci prin faptul că cioplitura destinată exportului se taxează după tariful special II, ceiace înseamnă pentru o marfă a cărei valoare nu întrece suma de lei 700—900 de metri cub la materialul exportat de exemplu din Valea Mureșului, adică dela o distanță de 400 kilometri, o taxă de transport până la frontieră de 400

lei, iar pentru marfa de proveniență din Secuime, adică dela distanța de 500 kilometri 470 lei pe metru cubic, adică de vagon dela prima distanță 8000 de lei, iar din Secuime 9400 lei. Față de aceasta Onor. guvern în toamna anului trecut satisfăcând intervenției industriei forestiere în toamna anului trecut a redus tariful cherestelei destinate exportului făcând astfel posibil exportul acesteia, prin faptul că cherestea a trecut-o sub tariful special X.

Această marfă, care este cu mult mai valoroasă decât cioplitura se bucură de un tarif mai avantajos, astfel că de exemplu taxa transportului unui vagon de cherestea destinată exportului și tarifată sub tariful special X este dela distanța de 400 kilometri de 215 lei, iar dela distanța de 500 kilometri lei 230 de metrul cub, adică de vagon 4300 lei respective 4600 lei. Față de aceasta prețul mediu a cherestelei față de cioplitura este la gara de încărcare dublu, adică între 1600 și 1700, iar prețul ciopliturei este la gara de încărcare între 800—900 lei de metrul cub, reiese deci clar, că, dacă cherestea n'a suportat vechiul tarif, cu atât mai puțin poate suporta această taxă un material, a cărui valoare este aproape pe jumătate numai al cherestelei.

La începutul anului curent onorata Direcțiune Generală a CFR a pus în vedere modificarea tarifului general al căilor ferate și odată cu această modificare a tarifului general ar fi urmat și modificarea tarifului ciopliturei destinate exportului în sensul dorit de producenți și populația acestor regiuni. După informațiunile neoficiale, ba chiar oficiale lansate de presă, intrarea în vigoare a noului tarif modificat urma se aibă loc încă înainte de 15 Ianuarie a. c. ceace s'a amănât în diferite rânduri, astfel că nici astăzi noul tarif nu este încă aplicat. Inprejurarea că nici onor. Direcțiune Generală a CFR precum nici Onor. Minister al Comunicațiilor nu a desmănit aceste zvonuri neintemeiate despre introducerea noului tarif, a făcut ca producenții de cioplitura biziindu-se în introducerea noului tarif la începutul sezonului anului curent au făcut vânzări plasând pe piața ungară și pe cea bulgară toată marfa produsă în acest sezon calculând cu tariful redus ce urma să se aplice transporturilor de cioplitură destinată exportului. Sau încheiat contracte de către toți producenții ardeleni cu cumpărătorii străini în buna credință că Onorata Direcțiune Generală a CFR va introduce noul tarif încă la timp, astfel că exportul acestui material ar fi început imediat după aplicarea acestui tarif.

Cum însă din nefericire aplicarea noului tarif al CFR a suferit amănări în diferite rânduri, producenții de cioplitura pierzând orice rentabilitate a afacerilor lor sunt în deplină nesiguranță și neputând satisface obligațiunilor față de cumpărătorii

se văd nevoiți a sista producția și a nu executa contractele încheiate expunându-se proceselor de despăgubire intentate de către

cumpărătorii, sau a executa aceste contracte, și a suporta o pierdere de mai mult de sute mii de lei,

ceiace ar însemna pentru întreprinderile noastre forestiere, pierderi pe cari nu sunt în stare să le suporte.

În consecință bazându-ne pe motivele expuse mai sus, rugăm cu tot respectul Domniile voastre să binevoiți a dispune modificarea tarifului actual printr'o ordonanță în ceace privește exportul ciopliturei de lemn moale ast-

D. N. Chrissoveloni az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt elnöke

Megválasztották az alelnököket — Előléptették a pénztintézet főtisztviselőit

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. Bucureștiben ez év április 8-án megtartott igazgatósági ülésén, a Jean Chrissoveloni elhatalozásával megüresedett elnöki tisztségre egyhangulag D. N. Chrissoveloni urat választotta meg. Egyhangú határozattal alelnököknek választották meg: Mihai Popovici, volt pénzügyminiszter, Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke és gróf Wass Béla földbirtokos.

Hargitay Bertalan ügyvezető igazgató ajánlatára az igazgatóság központi igazgatói címmel ruházta fel és a központi cégjegyzés jogosultságot adott Hollósi Andornak, ki azonban működését továbbra is a brassói fiók élén látja el.

Banca Asociația din Arad a început replătirea depunerilor

Dat fiind, că s'au putut realiza până în prezent încasări, cari din început replătirea depunerilor. La 9 Mai a început achitarea unei serii, puneri Banca Asociația din Arad a care însumează 8% din totalul depunerilor, după care va urma o altă serie reprezentând tot 8% din total. Restul de 4% se va rezerva pentru deponenții, cari nu s'au declarat până acum că primesc lichidarea.

Lichidarea a fost mult zăbovită prin numeroasele cereri, de faliment, pe cari însă Tribunalul le-a respins și astfel acțiunea de lichidare ia un curs promițător de bune rezultate.

Alaptökét emel a medgyesi Üveggyár Rt.

A medgyesi Első Földgázüzemű Üveggyár Rt. folyó évi április 20-án megtartott igazgatósági ülésén elhatározta, hogy a vállalat alaptökéjét 50 millió lejről 125 millió lejre emeli fel.

A tőkeemléssel a vállalat igazgatósága a jelenlegi Fourkault-üzem kibővítését ornamentgyár létesítését, Medgyesen pedig külön esziszolőüzem felállítását kívánja megvalósítani. Az igazgatóság elhatározta azt is, hogy Bukarestben modern esziszolő- és fonszorozőüzemet építtet.

A közep európai gazdasági konferencia a Duna romániai szakaszának kiépítését követelte

A közep európai gazdasági ülészakot három napos tárgyalás után bezárták. Az ülésen határozatot fogadtak el, amelyben reámutattak arra, hogy a dunai forgalom, valamint a mellékfolyók forgalmának szabad biztosítása új Dunaszervezésben lefektetendő.

A gazdasági konferencia állástfog-

fel, ca în loc de tariful special II transporturile de cioplitură destinate exportului, să se taxeze la fel cu transporturile de cherestea moale, adică după tariful special X.

In așteptarea celor de mai sus, rugând Domniile Voastre să binevoiască a primi expresiunea înaltei noastre slime, semnăm
co tot respectul

Redacția ziarului
Ardealul—Economic și a
Revistei Forestiere „Lemnul”

Igazgatói helyettesé nevezte ki dr. Friedländer Sándort, a nagyváradi fiók vezetőjét, kinek ezen fiók képviselőjében első helyen való cégjegyzési jogosultsága is adatott.

Ungurean Béla központi aligazgató hasonló rangban az aradi fiók első helyen való cégjegyzésével ruházott fel, minél fogva központi cégjegyzési jogosultsága megszűnt.

Dr. Ehrlich Kálmán a nagyváradi fiók és Révai Béla a brassói fiók főtisztviselői, cégjegyzési jogosultsággal ruháztattak fel. A bank kötelékéből kivált Szőke Sándor, a nagyváradi fiók volt igazgatójának cégjegyzési jogosultsága töröltetett.

lalt abban a tekintetben is, hogy a vámmehézségeket kölcsönös jóindulattal és igyekezettel szüntessék meg. A konferencia követelte az egységes Duna- és az egységes szállítási tarifa kidolgozását és életbeléptetését, a Dunamedencének Braila alatt való kiépítését és a tengeri hajókkal való forgalom létesítését. Követelte továbbá a Dunának az északi és keleti tengerrel való összeköttetését.

Kedvezően halad előre az aradi Victoria szanalása

Aradi tudósítónk jelentése szerint a Victoria Takaré- és Hitelintézet szanalási akciója gyors tempóban halad előre. A betétesek mind nagyobb számban írják alá azt a nyilatkozatot, amelyben hozzájárulásukat nyilvánítták a pénztintézet részéről kért moratórium megadásához.

A szanalással kapcsolatosan közelebbről Aradra érkezik a Banca Naționala egyik bukaresti igazgatója, aki felülvizsgálja a pénztintézet státusát és a betétesek, valamint a hitelezők álláspontjának megismerése után fogja a szanalási tranzakció további részleteit megállapítani.

A kolozsvári Viitorul biztosítóintézet „Standard” cég alatt folytatja működését

A kolozsvári Viitorul hozománysegélyező betéti társaság a hasonló nevű brailai hozománysegélyező biztosítótársasággal való felcserélhetőségének elkerülése végett és mert üzletkörébe más biztosítási ágazatokat is felvenni óhaj, cégét „Standard” biztosítótársaságra változtatta át és általános biztosítási feltételeit úgy módosította, hogy az intézet a köz érdekeit még jobban szolgálhassa.

A cégváltozást a kolozsvári törvényeszkék 1928. évi április 6-án kell F. 188—928—2 Fiori 1378. számú végzésével bejegyezte, illetve tudomásul vette.

Greșelile legii

asupra impozitului proporțional de 0.20% după convențiunile de credite deschise, simple sau în cont-curent

Comerțul și industria suportă foarte greu impozitul proporțional de 0.20%, plătit după convențiunile creditelor deschise, simple, sau cont-curent, din cauza că legea referitoare, la perceperea acestui impozit, conține o sumedenie de erori și greșeli. În aceasta materie publicăm mai la vale interesantul expozeu a dlui I. Peptea, directorul secțiunii din Cluj a UGIR-ului.

Legea timbrului intrată în vigoare cu începere de la 1 Mai 1927, la art. 14 § 6, prevede următoarele:

„Sunt supuse impozitului proporțional de 0.20% — care se poate percepe prin viză, sau timbre mobile — convențiunile de deschidere de credit, simplu sau în cont-curent, dacă nu sunt asigurate și prin alte acte supuse impozitului.”

„Impozitul datorat pentru deschiderea de credit simplu se vor percepe definitiv: jumătate la perfectuarea convențiunii, iar diferența la lichidarea operațiunilor asupra câtimei cea mai ridicată a sumelor realizate — și în caz de cont-curent asupra celui mai mare dintre solduri după balanța contului.”

Cum acest impozit proporțional este o înființare nouă, care mai înainte n'a existat în nici una din legile vechi ale timbrului, în jurul percepției lui s'au născut o mulțime de nedumeriri și contraverse.

Impunerea împrumuturilor

Ministerul de finanțe, în instrucțiunile sale date relativ la felul de aplicare al noiei legi a timbrului, vrând să lămurească obiectul impozabil la acest impozit, spune: „asemenea convențiunii constituie în genere niște promisiuni de împrumuturi și astfel se justifică impunerea lor.”

Din această explicație ar rezulta, că ministerul a înțeles să impună aici acele împrumuturi, despre care nu se întocmește nici-un fel de acte supuse impozitului, — cum este bunăoară cazul la împrumuturile chirografare sau la împrumuturile pe gaj, despre care se întocmesc acte supuse ele înșile impozitelor proporționale. Aplicarea acestui text al legii, însă, care în teorie pare a fi un lucru ușor, în practica comercială și contabilă, se isbește de dificultățile de ordin juridic practic tot atât de variate ca și conturile.

Astfel este cazul conturilor pe cari se operează creanțele rezultate din vânzări de mărfuri neachitate și cari în registrele de contabilitate apar ca conturi de credite deschise.

Comisiunea centrală a timbrului, instituită în baza art. 110 din legea timbrului pentru rezolvirea dificultăților de aplicare a dispozițiilor legii, în ședința sa din 11 Oct. 1927 relativ la aceste conturi a decis, că:

„Convențiunile de deschidere de credit simplu sau în cont-curent sunt supuse la impozitul de 0.20%, chiar când sunt consimțite de industriași și fabricanți și au la baza lor o vânzare de mărfuri.” Prin această decizie s'au declarat deci impozabile și conturile debitorilor de mărfuri.”

Motivarea întâmpinărilor

Intr'o întâmpinare făcută de Ugir către ministerul finanțelor s'a susținut, că textul de lege în chestie poate viza numai deschiderile de credit, cu caracter de împrumuturi, iar nu și debitorile rezultate din vânzări de mărfuri cu termene de plată ulterioare, cari vânzări n'au caracter de împrumuturi și ca fapte juridice impozabile s'au supuse impozitului pro-

porțional de 0.10% prevăzut de art. 14 § 13 din legea timbrului.

La această întâmpinare aceeași comisiune centrală în ședința sa din 31 Ianuarie 1928 a adus următoarea hotărâre:

„Deciziunea din 11 Oct. 1927, privitoare la impunerea convențiunilor de deschidere de credite consimțite de comercianți și industriași — se menține. Când comerciantul sau industriașul deschide un credit pentru plata restului de preț face o operațiune juridică care intră în prevederile art. 14, § 6.

Prin această decizie a Comisiunii centrale a timbrului se asimilează din nou conturile pe cari se operează creanțele rezultate din vânzări de mărfuri neachitate cu conturile de deschidere de credite obișnuite în afacerile de împrumut.

Agentii fiscalului întemeiați pe aceste hotărâri ale Comisiunii centrale vor pretinde deci dela toți industriași să achite impozitul de 0.20% după toate sumele operate în debitul cumpărătorilor lor, indiferent de durata timpului, cât a stat contul neachitat.

Comisiunea, după cum reiese din motivarea hotărârei a doua, pare a crede că cumpărătorii se debitează numai în cazurile, când rămân datori cu un rest de preț, pentru care li s'a acordat credit și această acordare de credit intră în categoria operațiilor juridice impozabile cu impozitul proporțional de 0.20%.

În realitate sunt însă cazuri, când vânzătorii sunt ținuți a debita pe cumpărătorii fără ca operațiunea să aibă la bază o deschidere de credit propriu zisă, ea având numai un caracter de evidență. Astfel este cazul, când marfa se vinde în altă localitate, unde urmează a fi transportată și când vânzătorul încarcă pe cumpărător cu prețul ei în momentul expedierii, iar cumpărătorul face plata după primirea ei. Între debitare și achitare poate obveni deci un interval de timp mai scurt sau mai lung necesar transportului mărfurilor și trimiterii banilor, fără ca în fapt să se fi convenit asupra unei deschideri de credit. Din partea organelor fiscale însă operația poate fi considerată ca atare, de oare-ce în registre orice debitare neachitată momentan apare ca o deschidere de credit.

Calcularea dobânzilor după sumele debitate

Asemenea avem cazurile uzanțelor comerciale, cari admit diferite termene de plată fixe, necesară desfășurării afacerii, fără a putea fi considerate ca deschideri de credit. Acest fel de vânzări cu atât mai puțin pot fi considerate ca deschideri de credit, cu cât — după cum se știe — deschiderile de credit propriu zise au drept urmare calcularea de dobânzi după sumele debitate: ori după aceste vânzări pe termen, nu se socoteste nici un fel de dobânzi.

Mai avem și cazul-cumpărătorilor de rea credință cari — fără a li să fi acordat vreun credit pur și simplu — nu și împlinesc obligațiunile de plată.

Chestia se prezintă deci ca având cu mult mai multe laturi decât s'a crezut la prima vedere de către autorii articolului. Aceasta în ce privește partea juridică a impozabilității.

Dar mai este de lămurit încă și partea practică a percepției impozitului. După lege impozitul poate fi perceput atât prin viză, cât și prin viză și anume: jumătate la perfectuarea convențiunii, iar diferența la lichidarea operațiunilor — asupra câtimei cea mai ridicată a sumelor realizate.

Din aceste indicațiuni ale legii se poate deduce, că legiuitorul a avut în vedere exclusiv operațiuni de împrumut în bani și nu vânzări de mărfuri.

Dar admitând, că debitarea prețului mărfurilor vândute cu termen de plată ulterior este o operațiune juridică similară cu deschiderile de credit prevăzute de art. 14 § 6, din legea timbrului, rămâne de lămurit:

a) ce este a se înțelege sub „perfectuarea convențiunii”
b) ce este a se înțelege sub „lichidarea operațiunilor” și
c) ce este a se înțelege sub „câtimea cea mai ridicată a sumelor realizate” — atunci, când ele se referă la debitorii, cari au la baza lor vânzări de mărfuri.

„Perfectuarea convențiunii” și „lichidarea operațiunilor”

Ministerul finanțelor în această materie a dat deja două ordine instructive: unul cu No. 1680/1928 din 3 Ianuarie 1928 și altul cu No. 54381/1928 din 25 Februarie 1928. În aceste ordine însă se vorbește numai de creditele deschise de către bănci: de creditele rezultate din vânzări de mărfuri însă — nu, astfel, că comercianții și industriași nici astăzi nu știu cum este a se percepe impozitul proporțional datorat de ei.

Sub definiția de „perfectuarea convențiunii”, care indică data exigibilității primei jumătăți a impozitului, s'ar putea înțelege prima debitare făcută în contul clientului.

Sub definiția de „lichidarea operațiunilor”, care indică data, când urmează a se percepe a doua parte a impozitului — s'ar putea înțelege închiderea definitivă sau periodică a contului.

„Câtimea cea mai ridicată a sumelor realizate”, care indică baza impozibilă, este mai greu de precizat și legiuitorul pare a se fi gândit la o stabilire a soldului debitor în momentul fiecărei noi operațiuni pe contul debitorului, pe toată durata acestui cont, urmând a se considera drept bază impozabilă cel mai ridicat, dintre soldurile astfel stabilite.

Ori în practica contabilă, soldurile nu se aleg decât la epocile de închiderea gestiunii, și alegerea lor după fiecare operațiune înmulțește în așa măsură lucrările de contabilitate, încât valoarea muncii depuse, în cele mai multe cazuri, trece mult peste suma impozitului datorat. Astfel, această muncă, ce urmează a se efectua exclusiv pentru stabilirea bazei impozabile, deci numai în interes fiscal, constituind pentru contribuabili o sarcină cu mult mai importantă, de-

cât impozitul însuși — face din el un impozit odios și greu de suportat.

Lipsa modalităților de percepere

Nu mai vorbim de dispoziția, care prevede perceperea jumătății a doua a impozitului, adică a diferenței dintre suma plătită la perfectuarea convențiunii și suma cuvenită după „câtimea cea mai ridicată” la „lichidarea operațiunilor”, deci o exigibilitate care poate avea loc numai după ani de zile și care îngreiază și ea foarte mult atât aplicarea legii, cât și controlul organelor fiscale.

Pentru bănci, în ordinele mai sus citate, se prevede închiderea trimestrială a acestor conturi spre a se constata situația soldurilor și a se determina caracterul conturilor, cari pot fi când debitoare, când creditoare și deci impozabile când cu impozitul prevăzut pentru creditele deschise, de 0.20%, când cu cel prevăzut pentru depozite de 0.05% sau 0.02%.

Bineînțeles la conturile rezultate din vânzări de mărfuri această închidere nar avea niciun rost, de oarece, câtă vreme rămân deschise, în regulă generală, sunt totdeauna debitoare.

Relativ la perceperea impozitului nu se prevede modalitatea de percepere pentru cazul, când impozitul urmează a se achita prin timbre mobile, care fel de achitare este mai preferabil pentru contribuabili, nefiind legat de formalități de vărsare împreunate cu mai multe întocmiri de acte și pierdere de vreme.

Din cele expuse mai sus, reiese evident căte dificultăți juridice și practice se nasc din hotărârile comisiunii centrale a timbrului, prin cari s'au asimiliat conturile rezultate din vânzări de mărfuri — cu conturile de deschidere de credit obișnuite în afacerile bancare.

Aceste dificultăți nebanuite vor da — cu siguranță — organelor fiscale nenumărate prilejuri de-a constata contravențiuni cu cale și fără cale, cauzând atât fiscalului, cât și contribuabililor o mulțime de neajunsuri inutile.

Trebuie să se intervină din nou la Ministerul de finanțe:

1. Pentru desființarea integrală a hotărârilor amintite, cari prevăd și impozabilitatea creditelor rezultate din vânzări de mărfuri.

2. În cazul când nu s'ar putea obține desființarea integrală a lor, să se declare de impozabile numai debitele rămase neachitate timp de șase luni de zile socotite dela operația debitării în conturi, care termen de plată este consfințit de uzanțele comerciale, fără a avea caracter de credit propriu zis;

3. Iar dintre debitele rămase neachitate și după această durată să se declare de impozabile numai acelea după cari curg dobânzi;

4. Să se admită perceperea impozitului prin timbre mobile, ce urmează a se aplica pe file libere formate doar în acest scop.

A Kézdivásárhelyi Kíségitő Takarékpénztár Rt. közgyűlése

Nettó 50 lej az osztalék

A Kézdivásárhelyi Kíségitő Takarékpénztár Rt. dr. Sinkovits Ottó elnökgazgató vezetése mellett tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését, valamint a nyereségfelosztására vonatkozó javaslatot a közgyűlés elfogadta és elhatározta, hogy osztalékul részvényenként nettó 50 lej kerüljön kifizetésre.

Az igazgatóság javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy az elhalt Tóth Lajos emlékére 5000 lejes alapítványt tesz. A választások során dr. Molnár Béla igazgatót újlag megválasztotta az igazgatóság, D. Pád Lajos református lelkész pedig a felügyelőbizottság tagjává.

Végül a közgyűlés elhatározta, hogy a pénzügytel tiszviselői részére nyugdíjalapot létesít.

DIANA

sós borsesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Cerințele industriei naționale române

Grava situație a industriei naționale — Principiile de raționalizarea industrială — De ce s'a micșorat producțiunea — Lipsa colectivității în organizația industriei — Metodele de propagandă rațională și națională — Exemplele străinătății în munca desfășurată pentru raționalizare

Expunerea dlui dir. gen. C. B. Mircea

În legătură cu trista situație a industriei naționale române, d. dir. gen. Mircea a făcut următoarele expuneri interesante la adunarea din Timișoara a UGIR-ului:

Industria națională, după ce ani de-arândul a avut să îndure dificultățile nestabilității monetare, dificultăți provenite dintr-o înțelegere greșită, după noi, a modului cum trebuiau să se împartă sarcinile fiscale, cari au fost și au rămas cu mult prea împovărate pentru munca noastră industrială; după ce prin nestabilitatea și desechilibrul în tarifele vamale, cari s'au aplicat de vre-o câțiva ani încoace, continuu refăcute, niciodată stabilizate, noi nu am avut niciodată siguranța zilei de mâine; după ce cu multă resemnare și în dorința sinceră de a contribui la buna stare generală, industria națională a străbătut epoca încercărilor de revalorizare, cari au oprit progresul producțiunii tocmai când începuse să se manifesteze mai concret, acum are să sufere o criză grea, consecință a stabilizării de fapt a monedei noastre, care însă nefiind o stabilizare legală, n'a putut avea alte urmări decât oprirea exportului, micșorarea producțiunii, fără ieftinirea mâinei de operă. Ca urmare a acestei stabilizări, suntem astăzi țara în care mâna de operă a ajuns — proporțional judecând — cea mai scumpă din lume. Suntem astăzi țara, în care industria are să suporte cele mai grele sarcini, printre cari impozitul pe lux și cifra de afaceri — trecut ca o pedepsă în întregime asupra industriei, prin degrevarea comerțului întreg de această sarcină, care apăsa atunci, cum apăsa și astăzi, asupra consumatorului, în dauna producțiunii naționale, a căror consumație descrește zilnic și în avantajul producțiunii străine, care a invadat piețele noastre consumatoare; ca exemplu BATA, care vinde încălțăminte cehoslovacă în țara unde industria tăbăcăriei a ajuns la maximum de perfecțiune din punct de vedere al fabricației, dar din nenorocire și la maximum de sarcini.

Cauzele primordiale ale micșorării producțiunii

Este adevărat că cauza primordială, mai gravă decât toate celelalte, care a influențat în rău mersul industriilor noastre, a fost micșorarea puterii de consumație. Această micșorare se datorează lipsei totale de lucrări publice, cari să răspândească bani în masa populației, sporind astfel puterea ei de consumație. Micșorarea puterii de consumație se datorește apoi sporirii zilnice a datoriei căilor ferate către industriași, cari astfel imobilizați nu pot găsi sumele necesare pentru sporirea puterii de producțiune și ameliorarea mijloacelor de producțiune.

Jena în producțiunea industrială se datorează încă nestabilității tarifelor de transport și scumpirii lor la fiecare modificare, ceea ce a avut ca consecință o stagnare aproape a transporturilor în regiunile industriale. Probă avem diagramele zilnice, în cari se înscriu cererile de vagoane la Direcția Generală a Căilor Ferate.

Jena în producțiune se datorează încă legilor sociale și mai cu deosebire modului cum ele se aplică. Impozitele indirecte, pe cari industria are să le plătească din faptul aplică-

rii legilor speciale, sau mai concret, legilor eșite dela Ministerul Muncii dintr'o greșită înțelegere a rolului în Stat al acestui Minister, contribuiesc astăzi la sporirea enormă a costului de producțiune și când va veni legea asigurărilor muncitorești, această sporire va trece cu siguranță peste limitele posibile de suportat de către producțiunea industrială, dacă alte măsuri nu se vor lua pentru a compensa aceste sarcini cu degrevări și cu micșorări de sarcini pe toate căile posibile.

Legea construcțiilor și a chirilor

Am avut acum de curând legea pentru protecția muncii femeilor și copiilor, legea pentru fixarea duratei muncii (ziua de lucru de 8 ore), vom avea legea asupra prevenirii accidentelor de muncă și probabil în anul viitor, legea pentru minimul de salariu, impuse prin convențiile dela Geneva, legi pe cari, se speră, că Parlamentul nu le va vota, în contra bunului simț și în contra intereselor țării, căci toate aceste legi se traduc prin sacrificii bănești, cari falsifică mersul producțiunii.

În fine trebuie să menționăm legea construcțiilor și legea chirilor, ambele susceptibile de a îngreuna sarcinile cari apasă asupra producțiunii.

Prima lege, dacă se aplica, va avea ca consecință, că

Raționalizarea industriei

Raționalizarea este o expresiune, care a deșteptat în lumea întreagă extraordinar de mari speranțe. S'ar părea că este destul să pronunțăm cuvântul de raționalizare, pentru că toate dificultățile cu cari industria a avut și are încă de luptat, să dispară.

Raționalizarea a devenit ceva mistic

și noi industriași, recunoscând totuși că este ceva de făcut în această direcțiune, nu trebuie să ne lăsăm îmbrobodiți de misticismul acestui cuvânt. Chestiunea raționalizării industriei s'a discutat cu ocazia Conferinței Economice, care a avut loc la Geneva. Din discuțiunile, ce s'au urmat acolo, a rezultat că

raționalizarea pare a însemna organizarea metodică și științifică a muncii noastre, adică punerea în acțiune a metodelor susceptibile de a limita cât mai mult posibil pierderile de eforturi și de material.

A raționaliza, trebuie să însemneze în industrie:

a simplifica fabricatele, a evita risipa mâinei de operă, risipa materiilor prime și a energiei, a evita orice cheltuială fără scop precis, a suprima mecanismele inutile, a îmbunătăți rendementul, cu un cuvânt

a micșora costul producțiunii.

Dar oare trebuie să se inventeze un astfel de cuvânt, pentru că industriași să știe că munca lor nu este rentabilă, dacă nu se preocupă de cele spuse mai sus, în orice moment al activității lor? Dar toți industriași fac raționalizare, fără să-și dea seama.

industriași vor trebui să imobilizeze în construcțiuni pentru lucrători și personal, mai mult decât capitalul de care dispune industriașul.

Legea a fost greșit concepută și va avea consecințe dezastruoase asupra producțiunii.

Legea chirilor, cu tendința spre normalizare, va avea iarăși ca efect că chirile se vor scumpi, mai ales în dauna populației lucrătoare și aceasta va avea ca efect o urcare a salariilor în dauna costului de producțiune.

Mijloacele de ameliorare a situației

În mijlocul vicisitudinilor de tot felul, industria are nevoie pentru a scăpa din impasul extrem de greu în care a pătruns, să se ajute pe însăși prin măsuri și mijloace proprii, fără ca aceasta să însemne renunțarea la dreptul și datoria de a arăta altora roțile și a cere îndreptarea, întrucât aceea îndreptare ar depinde de alții, nu de noi înșine.

Mijloacele de cari industria se poate servi pentru a se putea ajuta pe sine și sunt: scăderea costului de producțiune și organizarea desfacerii produselor noastre.

Scăderea costului de producțiune este oare în mâinile noastre? Depinde, în parte cel puțin, de noi înși-ne? S'a pus din acest punct de vedere, înaintea lumii industriale, ca un fel de panacou irezistibil.

Disciplina raționalizării

Este totuși adevărat, că din cauza grabei cu care trebuia să se producă anumite obiecte, din cauza condițiilor neprielnice unei fabricațiuni metodice, în care a trebuit să se lucreze în timpul războiului, s'a născut o stare de lucruri, care era contrară raționalizării. Această stare de lucruri s'a continuat într-o cântă și după războiu, fie pentru că lucrătorii pierduseră disciplina necesară, fie pentru că industriași ei înși-le căpătaseră anumite apucături și rămăseseră — ca amintire a războiului — cu anumite procedee, cari

trebuie revizuite, remediate, dacă voim să ne întorcem la ceea ce industria efectua,

realiza cu siguranță înainte de războiu, anume raționalizarea. Progresele realizate de industriile de tot felul, în perioada care a procedat marile războaie și care a durat cel puțin 50 de ani, s'au datorat, incontestabil, unei raționalizării. În felul de a produce, în modul de a educa și instrui personalul,

în felul de utiliza materie primă, în concepția de a ameliora și perfecționa mecanismele.

Se realiza cu un cuvânt, pe scara cea mai largă posibilă, și cu o inteligență mai presus de orice elogi, teoria raționalismului, expusă atât de inteligent de Descartes, în faimosul său „Discurs de la méthode”.

Există totuși ceva nou, care a intervenit de câțiva ani încoace în munca noastră industrială, un element nou în organizarea științifică a muncii și în aplicarea principiilor cartesiene la producțiune.

Acest nou element, care intră în

joc, este faptul că problema raționalizării s'a transpus din planul individual în planul colectiv. Cu alte cuvinte

problema raționalizării nu mai interesează pe un industriaș limitat la preocuparea de propriile sale interese, ci interesează o grupare de industriași, o colectivitate.

Limitarea prețului de cost al producțiunii

Chestiunea, pentru mai multă claritate, poate fi pusă în modul următor: Un industriaș, oricare ar fi el, proprietar al unei sau mai multor uzini, poate printr'o sfortare metodică și perseverentă, să ajungă după un timp oarecare, să reducă în cea mai largă măsură cheltuielile sale de mână de operă;

poate să obțină maximum de rendement cu minimum de cheltuieli de producțiune, poate limita cota parte a cheltuielilor generale printr'o creștere normală și continuă a producțiunii; poate, cu un cuvânt, comprima până la limita extremă prețul de cost al producțiunii sale.

Dar, el nu poate trece dincolo de o anumită limită. Această limită este capacitatea de consumație a târgului, căruia se adresează pentru desfaceră produselor sale, fie în interiorul țării, fie în afară, oricare ar fi protecțiunea organizației sale comerciale.

Aci intervine elementul nou, elementul colectiv al problemei. Dacă mai mulți industriași de aceeași specialitate se înțeleg între ei, dacă adoptă și dacă pot face clientela lor să primească tipuri standardizate de obiecte fabricate de ei, atunci

ei se vor putea gândi la producția în serie sau în massă, care grație scăderii de preț de cost, care va rezulta, va permite să pătrundă până la o clientelă nouă, pe care până atunci nu o putuseră atrage,

lucrând individual.

Deci, un pas spre mai bine se va fi făcut atunci, când mai mulți producători de același fel, se vor înțelege pentru a organiza în comun munca în uzinele lor, pentru a specializa fabricatele lor, nu numai în raport cu situația geografică a uzinelor lor, dar

în scopul realizării celor mai bune condițiuni de muncă.

Aceasta va fi adevărata realizare practică a raționalizării în industrie. Nu avem decât să ne uităm la America, unde ne-a venit Taylorismul și Fordismul și unde producțiunea în serie a putut fi înlocuită nu numai prin faptul că zilnic a crescut puterea de cumpărare a unei populații pe fiecare zi mai bogată, dar încă printr'o standardizare metodică concepută și metodic pregătită.

Necesitatea colectivității în organizația industriei naționale

Germania datorează prosperitatea ei industrială faptului, că după falimentul mărcii, lipsiți de prima de producțiune, pe care le-o ofera de fapt o monedă a căror putere de cum-

părare descreștea zilnic, industriașii s'au găsit în fața unei dileme, sau să comprime prețurile de cost, sau să închidă fabricile. Atunci în Germania sforțările individuale pentru o raționalizare a industriei,

au fost complectate prin unele faimoase carteluri, prin fuziuni de întreprinderi, prin comptuaruri de desfacere, cari au stabilit între industriașii de aceeași specialitate, o comunitate de interese și o înțelegere conformă cu interesele lor.

Se știe la ce rezultate strălucite a dus acest fel de raționalizare a industriei Germaniei.

Putem noi ajunge la o raționalizare a industriilor noastre în acest sens? Realizarea acestui punct trebuie să facă în viitorul cel mai apropiat preocuparea de căpetenie a organizației noastre profesionale. Raționalizarea industriei române trebuie însă să înceapă cu altceva mai important și mai urgent. O problemă gravă pentru noi primează orice raționalizare. Această problemă este

educația masselor în favoarea producției naționale.

Sunt oameni de Stat, cari sunt cu totul ignoranți despre forțele productive ale țării.

Ne trebuie un mijloc de propagandă rațională și națională în același timp. Ne trebuie un organ de publicitate zilnic, în primul rând. Apoi, Uniunea Generală a Industriașilor trebuie să înceapă imediat organizarea unei serii de conferințe, în cari, pe baza datelor ce noi vom furniza, economiști tehnicieni, oameni de știință, oameni de Stat, su spună lumii dela noi, cu ce procent considerabil industria națională contribuie la sporirea avuției naționale și deci la buna stare generală. Să arătăm cu cât industria contribuie la sarcinile Statului, să arătăm câte salarii plătim la lucrători și la personalul nostru, să arătăm tot ce industria națională a înfăptuit pentru buna stare materială și morală a muncitorimei dela noi.

Problema sindicalizării

Dar această propagandă pentru educația masselor nu este suficientă. Trebuie ca noi înși-ne să ne complectăm educația, în sensul unei colaborări între noi. Necesitatea sindicalizării se impune de astăzi înainte ca o necesitate inexorabilă. Fiecare grupare de industrie să înțeleagă că numai printr'o colaborare în comun vor putea ajunge la o mai metodică organizare a fabricelor, la o mai metodică utilizare a materiei prime, la o reducere a mânei de operă printr'o mai bună supraveghere a fabricației, la o mai metodică alegere a tipurilor de mărfuri produse; în fine

să ajungem la standardizare, suprema tendință a industriei noastre,

dacă vom viabilă și în stare să reziste atacurile din afară, cari ne pândesc cu înverșunare.

Sindicalizarea ne va permite o mare ameliorare în obținerea creditelor, atât interne, cât și externe.

Sindicalizarea ne va permite vânzarea în comun a produselor, deci puțința de a câștiga o clientelă, care până în prezent scapă din mâinile noastre, acaparată de producțiunea streină, sau ignorantă de puterea noastră de producțiune. Sindicalizarea ne va permite

selecționarea clientelei și puțința de organizare comercială mai corespunzătoare situației interne a țării.

Marele vrăjmaș al industriei naționale, streinătatea, nu ne învinge numai prin preț și calitate, ci ne învinge mai mult prin acordarea de credite, în condițiuni pe cari noi individual nu le putem face, dar pe cari sindicalizați, prin birourile comune de vânzare, ne va fi posibil să realizăm cu înlesnire.

Tailorism și Fordism

S'a vorbit la noi prea mult despre Fordism și de Tailorism. Dacă ne-am ocupa puțin și de ce se petrece mai aproape de noi, am înțelege poate și mai bine rostul și importanța organizației noastre.

Să culegem exemplul iară din Germania. Dupăcum se știe germanii, pentru a ajuta raționalizarea industriei lor, dupăce au constatat eroarea comisă de a privi cu ochii mult prea binevoitori raționalizarea americană, și dupăce au constatat, că ceace se putea realiza în America nu convenea de loc sau aproape de loc industriei germane, germanii au recurs la mijlocul descris mai sus: dela raționalizarea individuală au trecut la raționalizarea colectivă. Această raționalizare, la început însă, nu s'a aplicat decât la partea tehnică. Serviciile accesorii, magazinele, ambalajul, contabilitatea, partea comercială fusese neglițată. S'a observat că

nu se dăduse atențiunea suficientă legăturilor ce existau între diversele elemente, cari constituiau în ansamblul ei producțiunea și că problema trebuia să fie studiată dintr'un punct de vedere mult mai general, mult mai complex. Atunci Statul a creat, ceace germanii numesc „Reichskuratorium für Wirtschaftlichkeit”, sau pe românește „Oficiul de Studii pentru ameliorarea condițiilor economice de producțiune.”

Așadar acest organism de Stat s'a creat în 1921 de către guvernul german, dupăce din 1917 se începuse experiențe de același fel, făcute printr'un organism privat numit „Oficiul de Normalizare”. Grație Oficiului de Studii pentru ameliorarea condițiilor economice de producțiune, s'a putut face în Germania întreaga în 1925 și 1926 o companie foarte inteligentă dusă, în favoarea raționalizării. Astăzi acest oficiu este singurul care lucrează efectiv pentru educarea industriașilor, în sensul raționalizării. Organizarea Reichskuratorului constă dintr'o comisiune, în care toate părțile interesate sunt reprezentate. Această comisiune prepară lucrările, le aduce la cunoștința publicului printr'un serviciu de presă perfect organizat.

Un buletin special, distribuit gratis, aduce la cunoștința tuturor progrese-

le realizate în raționalizarea economiei generale a țării. Oficiul, când are nevoie de experiențe sau încercări de făcut, însărcinează cu lucrările organizațiile profesionale respective.

Toate cheltuelile sunt suportate de Stat,

însă oficiul este o administrație independentă, condusă și supraveghiată de cei interesați. Oficiul a făcut până acum o sumă de lucrări interesante, cum de exemplu, s'a ocupat cu definirea produselor industriale, cu condițiunile de recepție a materialelor, cu designarea și caracterizarea uniformă a produselor textile, cu designarea și caracterizarea cerealelor, a făinurilor, a cernelei, etc.

O secțiune a acestui oficiu se ocupă cu producțiunea și cu finisajul, studiind și analizând de exemplu chestiunea ambalajului și mai ales a costului, în scopul de a se putea uniformiza de exemplu lizile, coletele, să se micșoreze volumul, deci să se reducă prin ceasta costul transportului, cheltuelile de asigurare, etc.

Nu putem cere la noi atât de mult. Dar dacă organizația noastră profesională ar înțelege cât de mare preț are pentru o industrie, fiecare din particulele ce compun costul produsului, dela modul cum se cumpără și cum se transportă materia primă și până la modul cum se ambalează produsul,

atunci problema raționalizării la noi, ar face un progres enorm, căci s'ar putea începe pregătirea pentruca elementele din cari se compune costul unui produs, până la punctul de desfacere, fiind bine cunoscute, noi să ajungem la o ieftinire a producțiunii și deci la puțința de a concura produsele străine.

Incurajarea industriei naționale

Revenind la starea actuală de lucruri, două necesități imperioase văd cum înaintea noastră, anume,

necesitatea întocmirii unei legi pentru incurajarea industriei naționale și crearea unui Consiliu Economic Superior.

Despre necesitatea unei legi pentru incurajarea industriei naționale cred că nu mai este nevoie să spun prea multe. Ceace era înainte de războiu, astăzi nu se mai potrivește. Noul situații s'au creat, noi stări de fapt, cari cer o organizație nouă, adecuată împrejurărilor în cari ne mișcăm și mediului în care ne desvoltăm.

O lege de încurajare a industriei naționale nu mai poate să contină nici prevederi pentru scutiri de impozite, nici pentru reduceri de tarife de transport. Alte tipuri, alte nevoi, alte cerințe.

Industria națională are nevoie astăzi de credite ieftine pentru a-și reface utilajul și pentru a-și putea organiza metodic desfacerea

În această direcție o primă prevedere în viitoarea lege. Industria națională are nevoie de mijloace pentru a lupta în contra dumpingului străin, deci prime de producție, prime de export,

fie direct, fie prin refacție? Industria națională are nevoie de materii prime, iar economia națională are nevoie de mijloace de trai pentru o populație lipsită de alte resurse.

Deci regiuni anumite, în cari o industrie ar fi necesară. Ea s'ar instala acolo, fie pentru a utiliza o materie primă mai ușor de procurat, fie pentru a ajuta o populație nevoiașă. De aci necesitatea unei politici de Stat, care s'ar traduce prin anume dispozițiuni în legea pentru încurajarea industriei naționale. Bine ar fi să adoptăm dispozițiile din legea ungară, sau să găsim altele pentru realizarea scopului de mai sus. Industria națională are nevoie de tarife vamale, cari să poată să joace la un moment dat în favoarea producțiunii naționale.

Putem mai face ceasta cu un tarif vamal unic, votat și sancționat de Parlament, deci nevarietur? Sau ar fi nevoie ca o politică de Stat să reție anume articole industriale, pentru care guvernul țării să dea la un moment dat anumite directive, urcând sau coborând taxele vamale, după necesitățile economiei naționale. Legea pentru încurajarea industriei naționale ar trebui să facă mențiune, cel puțin, de acest lucru.

După expunerea acestor principii, d. director gen. Mircea a mai vorbit pe larg și amănunțit despre legea pentru încurajarea industriei naționale, asupra cărei vom reveni în numărul viitor al ziarului nostru.

A nagyváradi Économia Rt. új igazgatósa

A nagyváradi Économia Rt. április 18-án tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen a régi igazgatósg helyébe, — amelynek mandátuma az idén járt le — új igazgatósgot választott.

Az igazgatósg elnökévé újból Popper Ákost, a Banca Fuzionatá (Egyesült Bank) vezérigazgatóját, az igazgatósg tagjaivá pedig dr. Vostinar János városi főjegyzőt, dr. Jacob Lazart, a jogakadémia dékánját, Szana Zsigmondot, a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. vezérigazgatóját, továbbá László Zsigmondot, az Économia ügyvezető igazgatóját, a budapesti érdekeltség képviselőiként pedig Molnár S. a budapesti Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. vezérigazgatóját és Ernyei Tibort, a budapesti Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. igazgatóját választották meg.

A vállalat, amely a Máv Gépgyár gyártmányait képviseli Erdélyben és amelyeknek minősége elsőrangú, hovatovább mind nagyobb tért hódít az erdélyi, illetve a romániai piacon mezőgazdasági gépeinek elhelyezésével.

Bukaresiben az utazó urak találkozó helye a **Restaurant BURSA**

Izletes román és magyar konyha. Utazók 10 százalékos kedvezményben részesülnek. str. Mihail Voda 1, amelyet AUSLÄNDER VILI vezet

A National Gas Engine Comp., Ashton (Anglia)

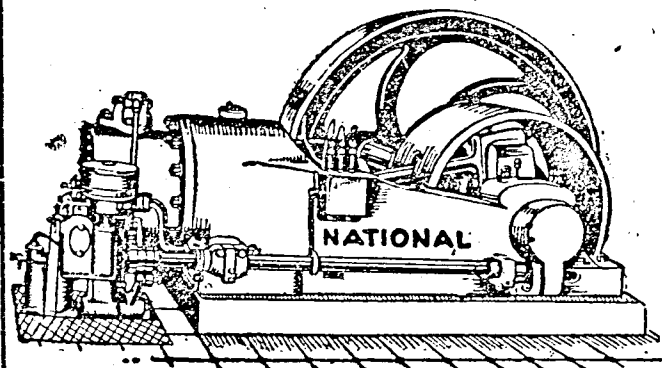
gyártmányait képviselő világhírű compressornélküli

National Dieselmotorok

alacsony fordulatszám és csekély üzemanyagfogyasztással, fekvő és álló elrendezésben, rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók az erdélyi vezérképviselőnél:

Economia Kereskedelmi és Ipari Részv.-Társaságnál, Oradea

Árajánlatokat készséggel küldünk!

Lefolytatták a vizsgálatot az aradi postavám ellen

Christea bukaresti váminspektor vizsgálata alapján fognak dönteni a működési jogától megfosztott Manta-féle vámiroda ügyében — Az aradi kereskedők érdekképviseleteinek megállapítása szerint Aradon nincs szükség újabb postai vámiroda felállítására

Részletesen ismertettük azokat az anomáliákat, amelyek az aradi postai vámiroda működésével kapcsolatban felmerültek és amelyek arra késztették az aradi kereskedőket, hogy vizsgálóbiztos kiküldését kérjék Bukarestből. Május 3-án érkezett meg Aradra Cristea bukaresti váminspektor a szükséges vizsgálat lefolytatása céljából. A vizsgálatra delegálták Bogdan bukaresti postavezérfelügyelőt is aki azonban nem utazott le Aradra és táviratilag közölte a kereskedelmi és iparkamarával, hogy betegsége miatt nem vehet részt a vizsgálat lefolytatásában.

Cristea inspektor informatív jelleget értekezletet tartott, amelyen résztvettek a kereskedők érdekképviseletei nevében Domán Sándor, Pacurariu Brutus és Szöllösy Zsigmond. Az értekezleten konkrét panaszokat ismertettek Cristea felügyelővel és adatszerűen bizonyították a postai vám mulasztásait. Részletesen tájékoztatták az inspektort az aradi Németh, Szenes és Schwartz cég panaszaira, amelyet a Manta-féle vámiroda ellen nyújtott be. A cégnek a múlt évi december 5-én áruja érkezett az aradi postavámhoz, a cégtulajdonosok 28 ezer lejért még az nap lefizettek az irodának, de az árut csak a folyó év január havában tudták megkapni, ekkor is csak úgy, hogy bünvádi feljelentéssel fenyegették meg a vámiroda tulajdonosát. Tájékoztatták a bukaresti inspektort az

aradi Huppert és Gonda cég panaszáról is.

Az értekezleten a kereskedők érdekképviseleteinek delegátusai között az a vélemény alakult ki, hogy

Aradon nincs szükség újabb vámiroda felállítására,

hanem a meglévő iroda működését kell reorganizálni és olyan alapokra fektetni, hogy annak tevékenysége ellen a kereskedők részéről indokolt panasz ne merülhessen fel. Cristea felügyelő is osztotta ezt a nézetet és akeceptálta a kereskedők azon kívánását, hogy az elvámolást saját maguk is végezhessék, illetve engedélyezzék, hogy a cégek közjegyzőileg meghatalmazott alkalmazottal is kiválthassák a postai vámhivatalhoz érkező árukat.

Cristea felügyelő megígérte, hogy a kereskedők jogos panaszáról részletes jelentést fog tenni a miniszteriumnak, egyidejűleg pedig felhívta őket, hogy az aradi postai vámnál heverő esomagjaikat és áruikat sürgősen váltsák ki, mert ellenkező esetben a vámhivatal kénytelen lesz azokat elárvereztetni. Az értekezlet és a vizsgálat lefolytatása után Christea felügyelő visszautazott Bukarestbe és jelentése alapján fog döntés történni, hogy a Manta-féle vámiroda visszakapja-e működési jogát, vagy pedig más koncesszionáriust biznak meg az aradi postai elvámolás lebonyolításával.

Véglegesen eladták az Aradi Termény- és Áruraktár Rt. részvényeit

Báró Andrányi Lajos 560 ezer lejért vásárolta meg a 933 darab részvényt — A vevő átvállalta a Termény- és Áruraktárnak az Aradi Ipar- és Népbanknál fennálló közel 6 millió lejes tartozását

Megirtuk, hogy az Aradi Termény- és Áruraktár Rt. azon részvénytulajdonosai, amelyek a felszámolás alatt levő Aradi Ipar- és Népbank tulajdonában van, április 20-án árverést tartottak, amelyen Mairovitz Márton aradi fatermelő képviselőjében dr. Antal temesvári ügyvéd 250 ezer lejért vásárolta meg az értékpapirokat és egyben átvállalta a Termény- és Áruraktárnak az Aradi Ipar- és Népbanknál fennálló közel 6 millió lejes tartozását.

Az árverés után a törvényes nyolc napi határidő letelte előtt dr. Issekutz László aradi ügyvéd 100 ezer lejjel magasabb utóajánlatot nyújtott be, mint Mairovitz Márton ajánlata volt. Az utóajánlat beérkezése

szükségessé tette új árverés megtartását. Május 4-én tartották meg dr. Beles aradi közjegyző irodájában a második árverést, amelyen a pénzügyi felszámolóbizottságát dr. Fischer Jenő és dr. Krenner Zoltán ügyvédek képviselték. Az árverés alá kerülő 933 darab részvény kikiáltási árát az eddig elért 350 ezer lejtől állapították meg azzal a hozzáfűzéssel, hogy a vevő az aradi Termény- és Áruraktárnak az Aradi Ipar- és Népbanknál fennálló 5 millió 899 ezer 530 lej tartozását is átvállalni, illetve kifizetni köteles.

A megismételt árverésen báró Andrányi Lajos és dr. Antal ügyvéd versenyeztek a részvények megszerzéséért.

Az árverést dr. Antal nyitotta meg és dr. Issekutz László utóajánlatával szemben 360 ezer lej vételárat kínált fel a részvényekért. Báró Andrányi Lajos 370 ezer lejt kínált fel és megindult a hosszadalmas és érdekes részletekben bővelkedő árverés, amelynek végeredménye az lett, hogy az Aradi Termény- és Áruraktár 933 darabból álló részvénypakettjét a felszámolás alatt levő pénzügyi felszámolóval szemben fennálló tartozás átvállalásával 560 ezer lejért báró Andrányi Lajos vette meg.

Az 560 ezer lej a részvényekért elérhető legmagasabb ár és miután valószínűtlen, hogy a második árverés után is utóajánlatot adjanak be, az Aradi Termény- és Áruraktár részvényei véglegesen báró Andrányi Lajos tulajdonába mennek át.

Az aradi cukorrépatermelők megtartották gyűlésüket

A répatermelés jövedelmezőségének fokozását tanulmányozzák

Az Erdélyi Cukorrépatermelők Szövetségének aradi tagozata május 5-én tartotta meg évi rendes közgyűlését az aradi Mezőgazdák Rt. helyiségében, a gazdaközönség élénk érdeklődése mellett. A közgyűlésen dr. Purgly László szövetségi elnök elnökölt, akinek tartalmas elnöki megnyitóját Alföldy Pál, a szövetség elnöke fogadta meg évi jelentését.

A jelentés az elmúlt másfél év minden olyan mozzanatát föléltette és részletesen ismertette, amely az erdélyi cukorrépatermelők érdekeit érintette. Ismertette az őszi répaátvételek ellenőrzési módjait és az azok

ellen felmerült panaszokat, valamint a melasz kiszolgáltatásával kapcsolatosan észlelt nehézségeket. Szakszerű előadásban világosította fel a cukorrépa termelőket a műtrágyázás gazdasági jelentőségéről és megvitatta a cukorrépatermelés jövedelmezőségének fokozásának módjait is.

A nagy tetszéssel fogadott jelentés után a jövő évi munkaprogramot terjesztették elő, majd dr. Jancu Ádám országgyűlési képviselő, a cukorrépa termelő gazdák nevében köszönetet mondott a szövetség vezetőségének buzgó és eredményes munkálkodásáért.

Az aradi Egyesült Bank Rt. megkezdte a betétek kifizetését

Három napi tárgyalás után sem döntött a bíróság a legújabb beadott 11 esődkérés ügyében Elutasították a bünygyi zárlatot kérők beadványát

A fizetésképtelenné vált aradi Egyesült Bank Rt. felszámolási akciója olyan előrehaladott stádiumba került, hogy a felszámolóbizottság május 9-én megkezdte a betétek nyolc százalékának kifizetését. Rövid időn belül a bizottság újabb nyolc százalékot fog kifizetni a betéteseknek, miután a felszámolóbizottság

a betétek összegének körülbelül 20 százalékát már inkasszálta.

A 16 százalék kifizetése után fennmaradó 4 százalékot a felszámolást eddig még el nem fogadó és ismeretlen betétesek részére tartják fenn.

A betétek kifizetésének megkezdését súlyos bonyodalmak késleltették. A pénzügyi felszámoló ellen ugyanis tömegesen adtak be esődkéréseket és hosszú ideig az a veszély fenyegetett, hogy a felszámolás lebonyolítása lehetetlenné válik. Az aradi törvényszék esődbírósága azonban három napos folytatódó tárgyalás után sem döntött a legújabb beadott 11 esődkérés ügyében, hanem elhalasztotta a tárgyalást május 14-re, amikor is meghozza végleges döntését.

A esődkérők, amikor értesültek a bíróság határozatáról, újabb manővert indítottak a pénzügyi felszámoló ellen. Újabb beadványt intéztek az aradi törvényszékhez, amelytől

azt kérték, hogy betéti összegek biztosítása céljából rendeljék el a bünygyi zárlatot az Egyesült Bank ellen.

Az aradi törvényszék azonban nem honorálhatta ezt a kérést, miután a pénzügyi felszámoló ellen nem rendelték el a esődot. Ilyen bonyolult helyzetben kezdte meg a pénzügyi felszámolóbizottsága a betétek nyolc százalékának kifizetését.

A ténylegesen eszközölt kifizetések megnyugtatólag hatottak a nyugtalan betétesekre,

akiknek türelmetlenségét és akcióját sikerült lecsökkenteni és így remény van arra, hogy az Aradi Egyesült Bank Rt. likvidálása simán fog befejeződni.

Anunț. Statul a înființat în Arad lângă bariera din Calea Radzei un Depozit de scânduri, lezuri și ștafi din cea mai bună calitate, cari se vând în mic cu prețuri reduse. Orice concurență exclusă. Direct. IX-a Reg. Silviu Arad.

„Ardealul Economic” Erdélyi Közgazdaság

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: } **C L U J, Strada Minerva 7. Telefon: 4-44.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: }

Director și răspunzător: } **TRAIAN CHIRILĂ**

Igazgató és felelős szerk.: }

Abonamente — Előfizetési árak:

in țară un an 1000, jumătate an 600 lei

belföldön egész évre 1000, félévre 600 lei

pt. străinătate: 1500 lei.

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm² } 20 lei

Cimlapon I. old. cm²-ként } 20 lei

In text } 15 lei

Szövegoldalon } 15 lei

Un sir garmond } 80 lei

Egy garmond sor } 80 lei

Fúzióálnak a Sfatul Negustoresc és az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Testületek Országos Szövetsége

Az országos és egységes szövetség neve Unirea lesz — Aradon véglegesítik az elvben már kimondott fúziót — Kibővül az aradi kereskedők Testülete

Részletesen beszámoltunk legutóbbi számunkban az aradi Kereskedők Testületének gyűléséről és arról, hogy Erdély és a Bánság kereskedőtársadalma részéről mind intenzívebben nyilvánul meg az óhaj, hogy

országos jellegű testületben egyesítsék a romániai kereskedők azokat az erőket,

amelyek eddig külön érdekképviselekben, szétforgácsolva harcoltak Románia kereskedő-osztályának érdekeiért.

Az aradi Kereskedők Testületének közgyűlésén Domán Sándor elnök javaslatára már kimondták az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Testületek Szövetségéhez való csatlakozást, amely szövetségnek az elmúlt héten Temesváron megtartott elnöki tanácsülésén

elvben már el is határozták a kereskedők országos jellegű központi és egységes testületének megszervezését,

illetve a meglévő különböző kereskedői egyesületeknek, helyesebben a Sfatul Negustorescnek és az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Testületek Szövetségének fúzióját. A fúzió gyakorlati megvalósítása módjaitak kidolgozására külön szakbizottságot delegáltak, amely közelebbről Aradon fogja megtartani értekezletét.

A bizottság tagjai többek között dr. Fried János, a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok főtitkára, Kun Richard dr. Böhm és dr. Farkas. Az aradi kereskedői testületeket Domán Sándor és dr. Szöllösy fogják képviselni.

Az értekezlet, amely szigorúan bizalmas jellegű lesz, tárgyalásaiba jogi szakértőket is fog bevonni, akiknek tanácsait kikéri az új országos kereskedői egyesület alapításának, illetve a fúzióknak minden kérdéséről.

A terv szerint

az új kereskedői szerv, amelynek neve Unirea lesz, a legteljesebb autonómia alapjain épül fel.

Az eddigi lefolytatott fúziós tárgyalások során már leszögezték, hogy úgy a Sfatul Negustoresc és annak filiáléi mint pedig az Erdélyi és Bánsági Kereskedői Testületek Országos Szövetsége mint önálló tagtestületek lépnek be az országos korporációba és

az Unirea vezetésére mindkét fél egyenlő számban delegál vezetőt.

A tárgyalások során a Sfatul Negustoresc elnöksége hajlandónak mutatkozott arra, illetve kijelentette, hogy likvidálja azokat a fiókjait, illetve tagozatait, amelyeknek a működése eddig bármely okból nem volt eredményes, felosztatja és e fiókok felosztatásával kíván segítségére lenni a különböző városok és vidékek kereskedői szervezeteinek megerősödésére. A terv szerint

a Sfatul Negustoresc aradi, nagyváradi és temesvári fiókja feloszlik.

A fúziót, illetve az Unirea megalapításának tervét nagy lelkeséssel fogadta Erdély és a Bánság kereskedőtársadalma, amely joggal reméli azt, hogy a szétforgácsolt erőket koncentrációjával hatványozott mértékben le-

het Románia kereskedelmének érdekében munkálkodni és olyan eredményeket elérni, amelyeket eddig a különböző kereskedői érdekképviseleteknek — épen izoláltságuk következtében — kiharcolniok eddig nem sikerült.

A kereskedői testületek egységesítésével van összefüggésben az aradi Kereskedők Testületének az aradi Lloyd Klubbal megkezdett fúziós tárgyalása is. Köztudomású, hogy az aradi Lloyd Klub is kereskedelmi testület, amely azonban működésének súlypontját kizárólag társadalmi tere és a klubéletre fektette. A megindított tárgyalások azt célozzák, hogy

a Kereskedők Testületét és a Lloyd Klubot egyesítsék,

ami gyakorlatilag annál könnyebben megvalósítható, mert a Kereskedők Testületének csaknem valamennyi tagja a Lloyd Klubban is tag és viszont.

A fúziós tárgyalások impulzusával szolgál az, hogy sem a Kereskedők Testületének, sem pedig a Lloyd Klubnak nincs székháza. A székház megteremtését úgy tervezik, hogy

a Kereskedők Testületének egyik épületét értékesítik, illetve apontként viszik be az új alakulatba.

Tárgyalások indultak meg a Banca Românească aradi fiókjának igazgatóságával is, hogy az épülőfélben levő és az Aradi Ipar- és Népbank volt székházának, a Bohus-féle palotának megvásárlásával feleslegessé vált palotát a Banca Românească adja el a fuzionáló kereskedői testületek székháza céljaira, illetve az építés alatt levő palotát cserélje el a Kereskedők Testülete valamelyik ingatlanával. A palota további felépítéséhez szükséges összeget

amortizációs kölcsönből kívánják fedezni,

amelynek törlesztésére garanciát nyújt az, hogy az új alakulat hatalmas taglétszámának tagdíjaiból jelentős és állandó összegek folynak be.

A tervek szerint az új épületben a klubhelyiségeken kívül a kereskedők ügyeivel permanensen foglalkozó főtitkári, illetve titkári hivatal céljaira

is megfelelő helyiséget rendeznének be.

A tárgyalások állandóan folynak és valószínű, hogy sikerül Arad kereskedőinek érdekképviseletét és társadalmi életét erős és tekintélyes szervbe tömöríteni. Ha az elgondolásban is nagyszabású tervet sikerül realizálni, úgy Románia kereskedői

joggal remélhetik, hogy a kormánytényezők hangulata is megváltozik a kereskedőkkel szemben.

és az új szerv olyan tekintéllyel és befolyással fog rendelkezni, amely Románia kereskedői gazdasági és helyzeti fajsúlyuknál fogva joggal megilleti.

Fizetése képtelen lett a Reich B. Károly aradi kötél- és zsinogáru cég

Mi okozta az 54 éve fennálló cég inzulvenciáját? — Moratorium esetén száz százalékot garantálnak a cégtulajdonosok

A súlyos gazdasági helyzet újabb áldozatot követelt az aradi piacon. A stabilnak és primának ismert aradi Reich B. Károly kötél- és zsinogáru cég május 3-án beszüntette fizetéseit.

Az inzulvenca mindenkit váratlanul ért. A cég iránt megnyilvánuló közbizalmat bizonyítja az, hogy néhány héttel ezelőtt az Aradi Polgári Takarékpénztár szerződésileg bizta meg a Reich-céget a pénzügyi tulajdonát képező pankotai butorgyár termékeinek eladásával.

Az inzulvenca bejelentésére az kényszerítette a cégtulajdonosokat, hogy

a vállalatot 1 millió lej adóval sújtották,

egyik hitelező bank pedig felszólította Reichékát 1 millió lej tartozásuk azonnali kiegyenlítésére. A cég nem tudott ennek a követelménynek azonnal eleget tenni, mire a bank betábláztatta a követelést a cégtulajdonosok ingatlanaira. Ezt követőleg

másik hét aradi pénzügyi intézet is a cég ingatlanaira eszközölt bekebelezéssel biztosította a követelését.

Reichék azonnal megkezdtek a tárgyalásokat a hitelezőkkel, akik között az összes aradi és néhány temesvári bank szerepel, összesen 4 és fél millió lej követeléssel.

A cég tartozásainak összege körülbelül 13—15 millió lej.

A hitelezők nagyrésze külföldi gyáros és nagykereskedő, többek között a Szegedi Kenderipar Rt. és egy milánói gyár.

A cégtulajdonosok moratóriumot kérnek, amelynek megadása esetén

az összes követelések 100 százalékos kiegyenlítését garantálják.

Biztosítékul szolgálnak erre a cégnek tekintélyes összeget képviselő és elsőrendű követeléseit, valamint nagyértékű ingatlanai. Az egyezkedési tárgyalások kedvezően haladnak előre.

Expoziția Volantă a Uniunii Camerilor de comerț din România va vizita și orașele mai mari din Ardeal și Banat

Programul expozițiilor

Expoziția volantă a României, înființată acum doi ani sub auspiciile Uniunii Camerelor de Comerț și Industrie, a participat la târgurile de mostre dela Milan, Salonic și Viena, Obținând mare succes. În țară expoziția a fost deschisă cu 21 de orașe principale din țară.

Uniunea Camerelor de Comerț și de Industrie, urmărind propășirea vieții economice și intensificarea producției industriale a țării, continuă și în acest an activitatea începută acum 2 ani, prin organizarea Târ-

gului Volant al României.

Această manifestațiune economică a țării, înglobează actualmente 500 industrii românești, ale căror produse expuse pot semăna încrederea în masa consumatorilor pentru produsul național, iar pe de altă parte de a servi la încheierea afacerilor între lumea comercială și industrială.

Rezultatele obținute de organizația Uniunii Camerelor de Comerț și de Industrie, sunt binecunoscute atât după participările ce au avut loc la târgurile internaționale din Milano, Salonic și Viena, cât și după cele 21 de expuneri în centrele principale din țară.

În vederea deschiderii Târgului la București, Direcțiunea Generală Cfr. a acordat o reducere de 50 la sută la înapoere, pentru vizitatori, cari pe baza certificatelor de eliberare de Târg vor beneficia de această reducere.

Vizitarea orașelor mari din Ardeal și Banat

Conform programului, după încheierea expoziției din Capitală, colecțiile completate cu mărfuri noi ale târgului volant vor fi expuse și în marile orașe ale Ardealului și a Banatului după următorul program: Între 3—9 Septembrie Deva, între 15—22 Septembrie a. e. Lugoj, iar după aceasta vor urma și alte localități din țară.

Citiți „Lemnul“

TAVASZI

márciusi!

B
BAK
K

DREHER

D
á
c
i
a

sörök

S
Z
E
N
T

G
Y
Ö
R
G
Y

Nouă norme pentru încărcarea mărfurilor la C. F. R.

Mărfurile de preferință

Administrația căilor ferate a dispus, ca începând de Marți 15 Mai stațiunile să nu mai poată încărca nici un vagon — cu nici un fel de mară — fără ordinul biroului de direcție.

Excepție fac numai transporturile de călătorie expresă mare și mică viteză, în colectivele obligatorii și suplimentare, cadavrele și lucrătorii în grupe, cari se vor încărca din oficiu, fără o altă aprobare.

Acoperirea nevoilor de vagoane

Stațiunile își vor acoperi nevoile lor zilnice din vagoanele ce le sunt dirijate și din acele ce le au în stație și le sunt lăsate pentru încărcare.

Când vagoanele sunt suficiente să acopere nevoile zilei respective, ele se vor pune la încărcare pentru toți comandatorii acelei zile.

Încărcarea mărfurilor de preferință

Dacă vagoanele nu sunt suficiente pentru acoperirea întregii cereri, atunci stațiunea va proceda astfel:

În primul rând va distribui vagoanele — în afară de călătorie, că doresc și lucrătorii — la mărfurile pe cari serviciul central de dirijare le declară de preferință, în ordinea ce urmează:

a. Carnea proaspătă, berea, peștele

proaspăt, animalele și efectele de murtare.

b. Fructele și zarzavatul proaspăt și anume strugurii, cireșele, vișinele, caisele, pișcișele, pătlăgelele roșii, penii și salată verde.

c. Vagoanele necesare pentru transportarea mărfurilor devenite defecte, sau din vagoanele streine cari se descarcă conform R. I. V.-ului.

d. Explozibilele în zile fixate.

e. Vagoane complete de mare viteză cu taxe plătite la predare sau destinație, iar nu creditate (excepție curtea regală).

f. De asemeni vagoane complete cu mărfuri de mare viteză cu taxe creditate.

Celelalte mărfuri

Din restul vagoanelor se vor satisface apoi toate celelalte mărfuri, în mod proporțional cu vagoanele disponibile sau cari vor mai sosi și în raport cu numărul vagoanelor cerute.

Calculul proporționalității se va face împărțind actimea vagoanelor disponibile la suma celor comandate, iar cu câtul obținut se va înmulți, în ordine, fiecare poziție de cerere.

Rezultatul reprezintă câtimea vagoanelor ce se cuvin.

Acest calcul se va face pe tone, predătorii și serii de vagoane acoperite, descoperite, platforme, cazane și speciale.

Financiarii germani

sustin că: Călătoria guvernatorului Băncii Franței la Berlin se poate considera ca foarte importantă. În cercurile oficiale se declară că d. Moreau reîntoarce numai dlui Schacht vizita acestuia din 1924. Se recunoaște totuși că convorbirile dintre cei doi conducători ai băncilor de emisiune se vor referi în primul rând la chestiunea pregătirii stabilizării monetare în România. Banca Franței care și-a luat sarcina constituirii consorțiului de bănci de emisiune, prevăzută în vederea stabilizării, se silește să obțină adeziunea Băncii Reichului la acest consorțiu, după ce s'a silit în acelaș sens pe lângă băncile americane și engleze. Fără îndoială, în conversațiunile dela Berlin va juca un rol esențial complexul problemelor româno-germane și în special necesitatea de a regula în prealabil vechile obligațiuni ale României, anume împrumuturile dinainte de războiu. De altfel, în aceste chestiuni este interesată și finanța engleză. Aci se afirmă că unele bănci engleze, în prima linie Schroeder, ar fi dobândit în ultimii ani pachete foarte mari de titluri ale împrumuturilor româ-

nești plasate în Germania și din acest motiv dorește reluarea serviciului pentru împrumuturile în chestiune. Dacă suntem bine informați, guvernatorul Băncii Angliei, d. Montagu Norman a vizitat acum câteva zile pe guvernatorul Băncii Franței și i-a prezentat dorințele finanței engleze în această privință.

Ce se aude în Franța?

Ziarele franceze aduc precizările de mai jos în chestiunea acordului principal pentru regularea împrumuturilor dinainte de războiu ale României în Franța:

Reluarea serviciului acestor împrumuturi în aur se va face pe ziua de 1 Ianuarie 1928, cu 40 la sută. Această rată va crește în cursul primilor cinci ani cu câte 2 la sută, și în anii ce vor urma cu câte 3 la sută, așa încât dela 1951 serviciul să se facă în întregime în aur.

„Agence Economique et Financière“ mai află că împrumutul român din 1913, plasat pe piața Londrei, va beneficia de un tratament special, întrucât serviciul de dobânzi pentru acest împrumut se va face dela început la valoarea deplină.

Hotărârea Ministerului de Industrie și Comerț asupra abrogarea legii speculei

Importanta consfătuire dela Mtn. de Ind. și Comerț — Nu se va abroga legea speculei

La ministerul de Industrie și Comerț a avut loc o importantă consfătuire sub președinția dlui G. Assan, secretar general al acestui departament. La consfătuire, la care a participat marele număr reprezentanților diferitelor Camere de Comerț și Industrie s'a discutat reglementarea legii speculei.

D. G. Assan a arătat că scopul convocării celor prezenți este pentru a le lua părerea asupra modificărilor pe cari ministerul de industrie are de gând să le aducă regulamentului legii speculei. Modificarea regulamentului ar servi până la modificarea legii, care nu se poate face decât în timpul cât funcționează parlamentul.

Reprezentanții comerțului au cerut abrogarea legii speculei, dar după explicațiunile date de către organele superioare ale ministerului de industrie și comerț s'a căzut de acord ca până la modificarea legii speculei să se modifice regulamentul legii astfel încât să se îndulcească regimul aplicat azi comerțului.

Prin modificările ce ministerul de industrie și comerț are de gând să le aducă legii speculei, se urmărește desființarea totală a prețurilor maxime și nu se vor lua măsuri contra speculei propriu zise, ci mai mult contra fraudelor din comerț. De asemeni se va da o publicitate cât mai largă făcându-se cunoscute organele cari sunt în drept să constate delic-

tele de speculă. Procesele verbale încheiate de aceștia urmează a fi trecute în 24 ore printr'o comisiune ce va funcționa în fiecare oraș și va lucra zilnic. Aceste comisiuni vor funcționa pe lângă primării și au ca scop să înlăture abuzurile ce se exercitau până acum de către unele organe.

Procesul fondului de pensii al foștilor funcționari ai Băncii Industriale și Poporale din Arad

Am raportat cu altă ocazie, că Autoritatea Industrială din Arad a dat câștig de cauză foștilor funcționari ai Băncii Industriale și Poporale acum în lichidare, cari și-au reclamat fondul de pensii în sumă de 5 milioane lei.

Avocatul comisiunii de lichidare a făcut apel la Judecătoria de Ocol contestând totodată competența Autorității Industriale. Cauza a fost repartizată dlui judecător dr. Costa, care după ce a ascultat părțile în litigiu a amânat pronunțarea hotărârii pentru a putea studia dosarul, cauza prezentând și un interes principiar, care trece peste limitele litigiului.

Păreri streine asupra împrumutului extern de stabilizare a României

Obiectul tratativelor Moreau-Schacht. Serviciul împrumuturilor românești dinainte de război

După cum se știe guvernul a hotărât că în luna Iunie parlamentul va ține o sesiune extraordinară pentru ratificarea importului de stabilizare a României promisă de gruparea americană Blair.

În ajunul acestei ratificări are o deosebită importanță părerea diferitelor state europene pe cari le-am dedus din mai multe articole autentice, apărute în ziarele mari financiare din Europa.

În rezumat, părerea finanței streine se poate concretiza după cum urmează:

La Londra

Se afirmă că negocierile în jurul împrumutului român au ajuns la un stadiu destul de înaintat, deși emisiunea nu va avea probabil loc înaintea regulării împrumutului francez intern.

Nu sunt informațiuni asupra punctului dacă Banca Franței a reușit să înduplece alte Bănci Centrale, să participe la acordarea unui credit de stabilizare Băncii Naționale a României sau dacă împrumutul va fi oferit și în alte țări afară de Franța și Statele-Unite. Cifra împrumutului va fi de 60 milioane dolari, suma întregă urmând a fi afectată la sporul acoperirii biletelor Băncii Naționale. Afară de aceasta, vor fi credite franceze pentru mărfurile trebuincioase reconstrucției căilor ferate. Se crede că încheierea unui agreement între gucezi ai rențelor române antebelice este iminentă.

In Viena
circulă diferite svonuri asupra împrumutului nostru extern. În cercurile autentice se afirmă — și aceasta sursă este cea mai competentă în aceasta privință — că: „Negocierile guvernatorului Băncii Franței cu dr. Schacht, președintele lui Reichsbank la formarea consorțiului pentru stabilizarea valutei românești. S'a pus pe tapet chestia deținătorilor germani de rente românești și acea a Băncii Generale. Se va discuta un plan după care România va relua serviciul datoriei în aur, cu începere din Ianuarie 1929, cu '40 la sută. De la această dată, capitalizarea va spori din cinci în cinci ani, până ce va atinge sută la sută în anul 1951. Afară de aceasta, se va stabili un nou plan de amortizare care va prevedea achitarea completă în 60 de ani. Pe această bază ar fi condus tratările francezilor cu România.

T

Elegáns, olcsó és tartós

Vas- és Rézbutort

szállit a

Timișoara Vas- és Rézbutorgyár

Timișoara, III. Piața Biserici (Templomtér) No. 2.

Scumpetea la Oradea

Importăm grâu din Ungaria — Odată cu grâul se scumpește și carnea

Odată cu marea urcare a chiriiilor, Oradea se pomenește cu un nou val de scumpire. Brutarii și măcelarii speriți de brusca urcare a prețului grâului cu 20 la sută au hotărât scumpirea pâinei și a cărnei. Au înaintat memorii la primărie în cari au cerut să aprobe urcarea prețului pâinei dela 6 la 11 lei pâinea neagră, dela 13 la 16 a celei mijlocii și dela 14 la 17 a pâinei albe și libera dispoziție asupra prețurilor cornurilor și jimblelor. Măcelarii au cerut urcarea cărnei dela 30 la 32 lei carnea de vacă, dela 39 la 44 lei carnea de vițel, dela 43 la 48 lei carnea de porc, untura dela 59 la 68 lei, etc.

Brutarii amenință cu greva

dacă nu li-se satisface cererea care a fost determinată de scumpirea bruscă a grâului care dispăruse de pe piață. Ei arată că în ultimele zile grâul s'a scumpit dela 920 la 1150 lei suta de kgr.

Primăria încuviințează scumpirea pâinei

Delegația permanentă a primăriei a luat în desbatere cererile brutarilor și măcelarilor și după o lungă discuție delegația permanentă aprobă urcarea prețului pâinei cu 3 lei la kg., adică pâinea neagră se va vinde cu 9 lei, pâinea mijlocie cu 15.50, pâinea albă cu 17 lei kg.

Cererea măcelarilor a fost respinsă, dar fabrica de ghiță a fost îndrumată su pue la dispoziția măcelarilor ghiță cu preț redus, deoarece motivau cererea lor cu scumpirea vitelor și a ghiței.

De ce s'a scumpit grâul?

Grâu s'a scumpit cu 20 la sută,

fiindcă a dispărut de pe piață și nu mai este nici o ofertă. Această urcare nu e deloc motivată, deoarece deși Bihorul nu produce atâta grâu cât consumă, în țară se află mari cantități de cereale deposite. Iar prețul grâului pe piața streină nu s'a urcat. Bursa internațională de cereale în cele mai proaspete rapoarte ale ei, arată că prețurile la Viena și Praga sunt staționare, la Berlin s'a urcat ușor cu 2 la sută, iar la Budapesta au scăzut cu 2 la sută, cererea fiind foarte mică. Deci scumpirea grâului nu a fost determinată de o eriză internațională de cereale după cum nici criza internă nu e generală.

În zilele din urmă prețul grâului oscila la Budapesta între 34.65—34.85 pengő suta de kg., adică 1000 lei. Dar trebuie să luăm în considerare faptul că în Ungaria grâul a fost totdeauna mai scump cu 10 la sută decât în România.

Oradea importează acum din Ungaria

pentru simplul motiv că transportul grâului românesc din Muntenia sau Oltenia costă mai mult decât taxele de import ale grâului unguresc din apropierea frontierei.

Importul s'a început deja și grație lui enervarea cauzată de urcarea bruscă înregistrată de câteva zile la prețul grâului s'a calmat. Imediat ce s'a înregistrat urcarea prețului grâului la Oradea, a venit din Ungaria un agent de cereale care a plasat la morile „László“, „Maria“ și „Elisabeta“ câte 15 vagoane de grâu unguresc cu 1100 lei kg. cu vamă și transport cu tot și s'a declarat gata să furnizeze grâu în cantități cât de mari.

intrucât dobânzile acestui împrumut ar urma să se plătească dintru încet în valoarea deplină în aur.

Aceste deosebiri de tratament ar

putea avea ca urmare axodul rentei române spre țările mai favorizate și în primul loc spre Anglia, ca țara cea mai favorizată.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. olcsó tőkével alimentálja a Kolozsvári Kereskedelmi Bankot

Olcsó kölcsönt folyósít a pénztintézet a kiskgazdák részére

Beszámoltunk már arról a tranzakcióról, amelyet a Kolozsvári Kereskedelmi Bank a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbankkal, Erdélynek ezen leghatalmasabb, legtökeerősebb pénztintézetével létesített.

A tranzakció részleteiről Bocsnáczy László, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank vezérigazgatója kijelentette, hogy a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank olyan mértékben fogja a létrejött megállapodás alapján alimentálni, azaz a szükséges olcsó tőkével ellátni a Kereskedelmi Bankot, hogy ezen régi intézet igen rövid idő alatt jelentékeny gazdasági tényezővé fog emelkedni.

Különös gondot fog fordítani a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank arra, hogy a Kereskedelmi Banknak mindig módjában legyen nemcsak a kolozsvári hitelgényeknek megfelelni, hanem a vidék kiskgazdaközönségét is olcsó kamatozású kölcsönrel ellátni.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. tevékenyen vesz részt a Kolozsvári Kereskedelmi Bank üzletvezetésében, aminek természetes következménye lesz az, hogy az a bizalom, mellyel a közönség eddig is viseltetett ezen szolid elvek szerint vezetett pénztintézetek iránt, a jövőben csak fokozódni fog.

A nagyváradí Industria Bank Rt. 25 millió lejre emeli fel alaptőkéjét

Adorján Emil igazgatósági elnök és Fleischer György vezérigazgató reorganizálták a pénztintézetet

A nagyváradí Industria Bank Rt., amely a háboru előtt Magyar Bank név alatt működött, 12 év óta fennálló pénztintézet, amelynek jelenleg 10 millió lej az alaptőkéje. Az alaptőkét a folyó évi április hó 3-án megtartott közgyűlésen egyelőre 5 millió lejjel emelték, de a pénztintézet igazgatósága már birtokában van annak az engedélynek, amely

a részvénytőkének 25 millió lejre való felemelésére hatalmazza fel.

A pénztintézet a háboru követő években magánfelek részére bankári működést nem fejtett ki, hanem csak az érdekeltségéhez tartozó vállalatok pénzügyi és üzleti műveleteit bonyolította le. Az igazgatóság elnöke és egyben az intézet főrésztvényese dr. Adorján Emil, aki a Fekete Sas Rt., a Dorian Filmszínház, a Minerva nyomda és több más vállalat elnöke és főrésztvényese is, több nagyváradí bérház tulajdonosa és aki elhatározta, hogy a pénztintézetet kifejleszteti.

Az igazgatóság tagjai között Weinberger Lajos, a Granaria Rt. vezérigazgatója, Schiller Sándor, a Fekete Sas és a Zöldfa Rt. igazgatója, dr. Vostinar János városi főjegyző, dr. Râu Illés a nagyváradí állambiztonsági hivatal főnöke és Lukách Géza földbirtokos foglalnak helyet.

A pénztintézet ujjaszervezését és üzleti hálózatának kibővítését már megkezdték és

vezérigazgatóul dr. Fleischer Györgyöt hívták meg,

aki már intenzív működést fejt ki a nagyváradí pénzpiacra, sőt vidéki összeköttetéseit is kiépítette már.

A bank tőkéjében vannak a Star téglá- és eszerépgyár, amely 110 hold területű ingatlannal rendelkezik és a Vulkán téglagyár összes részvényei, amely vállalatok kitiűnő fekvésűek és kapacitásuk, modern technikai felszerelésük következtében versenyképességben első helyen állanak. A bank főrésztvényesei és a bank vezetésében irányító szereppel bíró igazgatósági elnök tökérsége, koncepciója és az új ügyvezetés teljes garanciát nyújtanak a pénztintézet prosperálására.

Publicațiune

Se publică spre generală cunoștință, că în ziua de 5 Iunie 1928 ora 10 în localul Casei Pădurilor din București și Direcțiunea Regională Silvică din Arad se va vinde prin licitație publică cu oferte închise următoarele: 22826 arbori dintre cari 10716 de esentă gorun, 12510 eer fag și carpen, ce urmează a se exploata de pe suprafața de 122 Ha. 40 arii prin tăere de regenerare într'un period de un an, începând dela data aprobării licitației din pădurea Soimoș, Seria I. Ocolul Silvic Radna, județul Arad.

Vânzarea se va face conform Regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului publicate în Monitorul Oficial No. 106 din 12 Aug. 1912, cum și cu condițiile speciale de care amatorii pot lua cunoștință dela Casa Pădurilor din București și Direcția IX Silvică Arad și Ocolul Silvic Radna.

Estimațiunea din oficiu este de lei 2.369.000.

Garanția provizorie este de lei 355.000.

Supraoferte nu se primesc.

Direcțiunea IX-a Regională Silvică Arad.

Revalorizarea rentei române externe dinainte de război

De câte ori s'a pus chestiunea unui împrumut român, bancheerii străini au cerut plata în aur a cupanelor rentei române ante-bellige cari au înscris pe ele ca monedă de plată „leul aur“.

Fie că această cerere era prezentată de Stock-exchange (Londra) sau de Berlin sau de Paris, d. Vintilă Brătianu a refuzat până acuma s'o satisfacă.

După relațiile presei franceze chestiunea pare a fi azi tranșată, și nu ne-am mira dacă aranjamentul comunicat de d. Moreau — guvernatorul Băncii Franței — ar fi găsit asentimentul și al dlui Schacht guvernatorul Băncii Reich-ului.

De altfel această pretenție este susținută azi și de banca Schröder din Londra.

Iată după ziarul financiar „L'Information“ condițiile acestui aranjament:

„Nu mai sunt de regulat decât câteva chestiuni de detaliu secundare, privitoare la acordul între Asociația deținătorilor de fonduri române de dinainte de război și guvernul român“.

„Cum am anunțat mai înainte, plata în aur va fi reluată în proporție de 40 la sută dela 10 Ianuar 1929. Apoi se va mări cu 1 la sută pe an în timpul primilor cinci ani, cu 2 la sută pe an, în timpul celor cinci ani următori, și apoi cu 3 la sută pentru a ajunge la plata integrală în 1951. Un nou tablou va fi întocmit pentru amortizare, care va fi efectuată în 60 de ani“.

Este de remarcat că se proiectează numai revalorizarea rentei române aflătoare în străinătate, iar nu și a titlurilor, cari se găsesc în mâini românești. Agence Economique et Financière mai află că împrumutul român dela 1913 plasat pe piața Londrei va beneficia de un tratat special,

BEREA
Az „**URSUS**“ este excelentă
sör a legjobb

A Prevederea biztosítóintézet és Friedmann Mór malomtulajdonos pere

A kolozsvári törvényszék marasztaló ítéletet hozott a Prevederea ellen — Miért tagadta meg a biztosítóintézet a Friedmann-féle malom tüzkár összegének kifizetését? — Jahoda A. Károly nyilatkozata

Bonyolult biztosítási perben hozott döntést a napokban a kolozsvári törvényszék. A perben álló felek a Prevederea biztosítóintézet és Friedmann Mór, volt kolozsvári malomtulajdonos.

Friedmann Mórnak kitünően felszerelt mümalma volt Kolozsváron a Vasut-utcában, amelyet az 1923. év végén bebiztosított a Prevederea, a Prima Ardeleana, a Naționala és a Franco Romana biztosítóintézeteknél. A malom a biztosítás megkötése után egy évre teljesen leégett, Friedmann pedig, aki egész vagyonát elvesztette, a kényszerregezési eljárás megindítását kérte a kolozsvári törvényszéktől. Egyidejűleg felszólította a biztosítóintézeteket is, amelyeknél a biztosítást kötötte, hogy a tüzkár rájuk eső részét fizessék ki.

A Prima Ardeleana, a Naționala és a Franco Romana biztosítóintézetek Friedmann Mórnak 4 millió 360 ezer lej kártérítési összeget fizettek ki, míg

a Prevederea azzal az indokolással tagadta meg az öt terhelő 727 ezer 936 lej tüzkár kifizetését, hogy Friedmann Mór nem értesítette az intézetet a kötvényben előirt időben a tüzkarról.

Friedmann Mór ténylegesen nem vette fel a pénzt a biztosítóintézetektől, hanem a kényszerregezési eljárás során azt lekötötte hitelezői javára, akik arányos kielégítést is nyertek. A komplikáció akkor állott be, amikor Friedmann engedményezte hitelezői részére a biztosítási összegnek azt a részét is, amelyet a Prevederea nem fizetett ki. A hitelezők türelmetlenkedni kezdtek és végrehajtást vezettek Friedmann ellen.

Friedmann követelésének behajtása céljából dr. Popov Adonis kolozsvári ügyvéd után pert indított a Prevederea ellen és a kolozsvári törvényszék kétnapos tárgyalás után kötelezte a biztosítóintézetet a reaeső 727 ezer 936 lej megfizetésére. A tárgyalás során a Prevederea képviselője azzal védekezett, hogy a malom leégéséről hivatalosan nincs is tudomása,

a kár felbecsülésénél szakértője nem vett részt,

ennek dacára a törvényszék 547/27—26. számú ítéletével elmarasztalta a biztosítóintézetet.

A Prevederea a törvényszék ítéletét megfélebbezte a táblához, elmulasztotta azonban bírói letétbe helyezni a megítélt összeget és ennek kamatait, miért is

a törvényszék biztosítási végrehajtást rendelt el a Prevederea, illetve az intézet követelése ellen

és egyelőre lefoglaltatta a kolozsvári városi tanácstól az intézetnél bebiztosított városi ingatlanok után esedékes biztosítási díjakban fennálló követelését.

A Prevederea álláspontja

Munkatársunk információt kért az érdekes perről Jahoda A. Károlytól, a Prevederea biztosítóintézet kolozsvári képviselőjétől, aki a következőket mondotta:

— Kötelezőleg kijelentem a Prevederea nevében és képviselőjében, hogy

hajlandók vagyunk a teljes biztosítási összegnek a Prevederea által vállalt hányadát, vagyis 800 ezer lejt kifizetni,

ha Friedmann Mór az összes hitelezők kollektív beleegyező nyilatkozatát produkálja, hogy követelésük teljes kiegyenlítéséül ezt az összeget elfogadják. Intézetem hajlandó arra is, hogy

a biztosítási összeg esedékességi napjától a tényleges kifizetés időpontjáig megtéríti a törvényes kamatokat is.

— Bonyolult és tisztázatlan jogi helyzet tette és teszi lehetetlenné a biztosítási összeg kifizetését. Bizonyítani tudjuk, hogy Friedmann Mór a tüzesetet, illetve a tüzkárt nem jelentette be az előirt nyolcnapos határidőn belül, bizonyítani tudjuk továbbá, hogy Friedmann a biztosítási összegről lemondott hitelezői javára, akik azonban nem hajlandók elfogadni követelésük teljes kiegyenlítéséül a Prevederától járó hányadot, hanem követelésüknek teljes összegben való kiegyenlítését igényelik.

— A Prevederea biztosítóintézet mindenkor kulánisan szolgálta ki ügyfeleit és hajlandó Friedmann Mórral szemben is a legmértányosabb álláspontra helyezkedni. A beállott jogi komplikációk azonban kötelességévé

teszik az intézet vezetőinek a tényállás és a kártérítési igény teljes tisztázását.

A kolozsvári törvényszék ítéletét nemcsak anyagi okokból felebbeztük meg, de alaki okokból is,

mert a biztosítási kötvény kifejezetten előírja, hogy minden felmerülhető vitás kérdés eldöntésére a brailai törvényszék illetékes és kolozsvári jogtanácsosunk, dr. Kis Alexandru ügyvéd útján az ítéletnek azon az alapon való megsemmisítését is kértük, hogy

a kolozsvári törvényszék nem volt illetékes a felmerült vitás kérdésben dönten.

A Friedmann-féle malom hitelezői között szerepel a bukaresti hadügyminisztérium is, amelynek áruban körülbelül 440 ezer lej, zsákokban és különböző felszerelésekben pedig további 200 ezer lej követelése van Friedmann Mórral szemben.

A hadügyminisztérium a maga részéről semmiféle kiegyezési kvótát nem fogadott és nem fogad el,

hanem ragaszkodik követelésének teljes összegben való kifizetéséhez.

— Ha Friedmann Mór hitelezőinek, elsősorban a bukaresti hadügyminisztériumnak beleegyező nyilatkozatát a Prevederea biztosítóintézetnek bemutatja, úgy részünkről semmi akadály nincs annak, hogy a ténylegesen járó biztosítási összeget kifizessük.

— A bonyolult jogi probléma valószínűleg csak a felebbezési tárgyaláson nyer tisztázást és végleges megoldást, — fejezte be fejtegetését Jahoda A. Károly.

Lengyel-Magyar- és Németország exportja miatt a romániai hus- és állatexport Bécsben elvesztette hegemoniáját

A Deutsch Ö. Wirtschaftsverband májusi jelentése — A román-osztrák kereskedelmi szerződés hiányának gazdasági következményei

Lapunk hasábjain többször reámutattunk azokra a súlyos következményekre, amelyek a romániai hus- és állatexportot érték a kormány hibás gazdasági politikája miatt. Ismételtén kifejtettük, hogy különösen azokkal az országokkal, amelyek Románia különböző termékeinek felvevőpiacai

elsősorú közgazdasági érdek a kereskedelmi szerződések sürgős megkötése.

Elképzelhetetlen és felbecsülhetetlen gazdasági előnyökkel járt volna és járna, ha Ausztria, — ahová Románia évente több száz ezer élőállatot és több ezer vagon vágott húst exportálhatna — és Románia között kereskedelmi szerződés jött volna létre és Ausztria a szerződés alapján mentesítette volna a romániai élőállatot és vágotthúst a beviteli vámok alól.

A többi exportáló államok lényegesen kedvezőbb helyzetben vannak, mint Románia,

mert Ausztria a lengyel, magyar, a csehszlovákiai, a német és olasz termelők és exportőrök által szállított hus és élőállatok után nem szed vámot. A kereskedelmi szerződés megkötése esetén Románia exportja óriási mértékben fellendülhetne, ez maga után vonná az állattenyésztés intenzív fokozását, amely Erdély lakosságának főfoglalkozása és jelentős külföldi tőke vállalhatna érdekeltséget a romániai piacon.

A kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok kimélyülése azonban csak akkor remélhető, ha Románia azokkal

az országokkal, amelyek Romániából szerzik be szükségleteiket, termelvényeiket pedig a romániai piacon értékesítik, a reciprocitás elve alapján kereskedelmi szerződéseket köt. Feltétlenül szükséges volna továbbá, hogy a kormány, — amely véleménye szerint az exportállatvásárok megszervezésével eleget tett a romániai állatkivitel fellendítése érdekében, —

redukálja, illetve teljesen törölje el a kiviteli illetéket úgy az élőállat, mint a vágott hús exportjánál.

A bécsi Deutsch Ö. Wirtschaftsverband legutóbbi vásári jelentése szerint a május 2-án Bécsben megtartott vásárra felhajtottak összesen 19.653 darab sertést, melyből 3098 volt a zsirsertés, 16.555 pedig a hussertés. Származási hely szerint Magyarországból 20 hussertést és 332 darab zsirsertést, Lengyelországból 13.026 hussertést és 78 darab zsirsertést,

Romániából 1413 darab hussertést és 1214 darab zsirsertést,

Jugoszláviából 184 hussertést és 1250 zsirsertést, Németországból 1412 hussertést és 150 zsirsertést, Olaszországból pedig 74 darab zsirsertést hajtottak fel a bécsi vásárra.

A felhajtott állatokból eladatlanul visszamaradt 298 darab zsirsertés és 547 darab hussertés. A megmaradt állatok nem romániai származásúak voltak, mert

a romániai exportőrök bármilyen áron kénytelenek eladni áruikat, mivel a szállítási költség olyan nagy,

hogy lehetetlen az állatok reexportálása.

A piaci ár és általában az irányzat zsirsertésekben közepes, hussertésekben pedig lanya volt. Az árak a következők voltak: prima zsirsertés 2.15—2.20 silling, öreg sertés 1.75—1.85, parasztsertés 1.82—2.15, angol keresztésű (román eredetű) 1.65—1.90, hussertés 1.50—1.90 silling.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatni egyik legnagyobb romániai exporttegg vezetőjével, aki részletesen kifejtette azokat az okokat, amelyek miatt

a romániai élőállatkivitel és hús export teljesen visszaesett.

A romániai húsexportot óriási mértékben korlátozza az a hatalmas vámilleték, amelyet Ausztria a romániai származású áru után szed. Biharpuspokitől Bécsig szállított 7 ezer kiló hús költsége 3362 osztrák silling, amely összeg lejre átszámítva

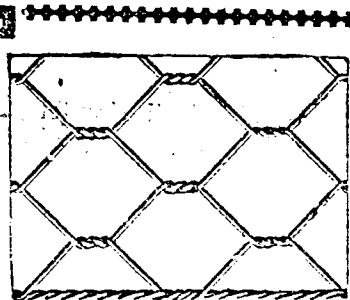
kilónként 10 lejjel drágítja meg a romániai húst.

Ez az összeg azonban még nem foglalja magában a romániai vámilletéket. Az összköltségek 35—40 százaléka az osztrák importvám és csak a többi a szállítási költség.

Értesülésünk szerint a romániai hús- és állatexportőrök a vámtarifa folyamatban levő revíziójával kapcsolatosan akciót indítottak a vámtételek mérséklése érdekében, hogy a romániai export azokon a piacokon, amelyek mindig legnagyobb fogyasztói voltak a romániai élőállatoknak és húsuknak, újolag elfoglalhassa régi pozícióját.

Inscrierea firmelor străine în Ardeal și Banat

Printr'o deciziune a ministerului de industrie și comerț, se publică în „Monitorul Oficial” cererile supușilor străini sau ale societăților cu capital străin, pentru obținerea înscrierii firmelor respective, vor fi înaintate ministerului Industriei și Comerțului, direcțiunea generală a comerțului, care va lua numai avizul Camerei de Comerț și de Industrie locale, fără de alt aviz al corporațiilor industriale. Această deciziune ușurează în mod foarte simțitor procedura înscrierii a firmelor străine.

Többször csavart

horganyozott sodronykerítés

négyféle luckbőségben, különböző drótvastagságban szállít bármilyen mennyiségben, valamint tüskeshuzal sodronyszöveteket, vas- és rézbutorokat, sodronyágybetéteket legolcsóbb árban

Pásztori és Hettmann

Erdély legnagyobb vas- és rézbutorgyára BRĂȘOV. Gyár: Hátsó-u. 66. Telefon: 481. Rakár: Kórház-u. 32. Telefon: 482

A kényszeregyezés lefolytatása után felszámol a Stern Dezső cég

Stern Ödön dr. lemond vezérigazgatói állásáról — Teljesen szanáltak a Szudrics—Petroszit

A csatolt területek legnagyobb fi-zetés-képtelensége, a Szudrics-Petroszi Erdőkitermelő Rt. inszolvenciája köz-megnugyvást keltő befejezést nyert. Megirtuk, hogy a Szudrics-Petroszi és az érdekeltségéhez tartozó Stern Dezső cég három hónapi moratóriumot kért a hitelezőktől a státus pontos megállapítása végett. A hitelezők meg-értő álláspontja és türelmessége lehetővé tette, hogy a státus megállapítása után a cégek megköthessék a magánegyezséget.

A Szudrics-Petroszi és a Stern Dezső cég is 30 százalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek,

amely kötelezettség teljesítése úgy vált lehetségessé, hogy a Lassen et Co. új tőkét bocsátott a vállalat rendelkezésére és nagy összegű üzemi kölcsönt folyósított.

A friss tőke lehetővé tette az üzemek megindítását, megindult a termelés,

a külföldi tőkecsoport újabb 25 ezer angol fontot investált a vállalatokba

és ennek hatása alatt a hitelezők elfogadták a 30 százalékos kvótát azzal a kikötéssel, hogy követelésüket az 1928. év folyamán megkapják.

A Stern Dezső cég hitelezői is 30 százalékos arányban nyerne kielégítést, a cég azonban 300 ezer dolláros kötelezettségének teljesítése után azonnal felszámol.

A Szudrics-Petroszinak nagy kiterjedésű erdősegei vannak előnyös kitermelési szerződésekkel és így az intenzív termelés esetén a vállalat teljesen szanálható lesz. A vállalatnál egyébként jelentős személyi változások lesznek, amennyiben

dr. Stern Ödön vezérigazgató megváltik állásától,

amíg a Stern Dezső cég üzleti gesztio-ját a Greiner Sándor és Gyula cég veszi át. Stern Ödön dr. azonban továbbra is rendelkezésére áll a vállalatnak és a romániai erdők kitermelése körül szerzett tapasztalataival lesz segítségére a vállalatnak.

Anglia és Amerika szövetkezett a világ eltrösztösítésére

A legnagyobb angol és amerikai ipari- és pénzügyi érdekeltségek társaságot alapítottak a gazdasági hegemónia megszervezésére — Szenzációs tervek, megdöbbentő kilátások

Valósággal történelmi jelentőségű az angol-amerikai pénzügyi kapcsolatoknak az a kimélyítése, amelyet a Finance Company of Great and America Ltd. minapi megalapítása jelent. A minél nagyobb gazdasági egységeknek, trösztöknek megteremtése elé szinte beláthatatlan perspektívát nyit ez az új alakulat, amelyben ez oceanon innen és túl a leghatalmasabb pénzügyi és ipari vállalatok vesznek részt.

Történelmi fordulatot jelent ez az alakulat abból a szempontból is, hogy Anglia amerikai tőkét vesz igénybe iparának reorganizálására,

mert ez egyet jelent az amerikai befolyásnak érvényesülésével.

Az európai gazdasági életnek amerikai tőke segítségével való újjateremtése már a háború megszűnése óta folyamatban van, de Anglia eddig ezt a segítséget nem vette igénybe. Most Londonban megalakult ez a társaság „private company” formájában — ez az alakja az Angliában törvényesen megengedett családi részvénytársaságoknak — 2.04 millió angol font alap-tőkével.

A részvényeket nem bocsátják aláírásra és a társaság alapszabályai is úgy intézkednek, hogy az alapítók részvényeiket nem is adhatják tovább.

A részvények felét a sir Alfred Mond vezetése alatt álló óriási konszern, az Imperial Chemical Industries Ltd., félrészben pedig a newyorki Chase Security Corporation veszi át, mely utóbbi Amerika második legnagyobb bankjának, a Chase National Banknak konszernjéhez tartozik.

Tanácsadó testületként külön amerikai bizottságot szerveztek,

amelyben olyan hatalmas amerikai ipari és pénzügyi érdekcsoportok képviselői ülnek, mint a General Motors,

az American Locomotive Co, az American Railway Exprese Co, az International Paper Co, a Bethlehem Steel Co és a Metropolitan Life Insurance Co.

Ezeknek a mamutvállalatoknak részvétele annyit jelent, hogy

az új társaságnak az anyagi eszközök korlátlan mértékben állnak rendelkezésére.

Sir Alfred Mond, aki elnöke lett ennek az új társaságnak, a megalapítás szükségességét azzal indokolja, hogy Anglia és Amerika gazdasági életének vezetői már régóta érzik az ilyen kapcsolatot hiányát. A rendelkezésre álló beláthatatlan tőkék lehetővé teszik a legmértékadóbb gazdasági szakértők vezetése alatt a fennálló és ezután alapítandó ipari vállalatoknak racionalizálását és koncentrációját. A Finance Co. tevékenységét azonban nem fogja Angliára és az angol birodalomra korlátozni, hanem

ki fog terjeszkedni egész Európára és Amerikára, sőt a többi föld-részekre is,

mert sok olyan ipari és kereskedelmi vállalat van a világon, amelyek a jobb műszaki vezetés és ellenőrzés mellett hatalmasan fellendülhetnek.

Sir Alfred Mondnak ezek a megállapítási elég világosan mutatják az új alakulás célját: az eltrösztösítés fokozását.

Az egész világ gazdasági életének gyökeres átforgatását Anglia amerikai tőke segítségével akarja elérni.

Amerikának már eddig körülbelül huszonöt milliárd dollár követelése van a külföldön, míg Anglia még husz milliárd dollárt sem investált a külföldön abban az időben, amikor az egész világ korlátlan pénzügyi fedelmé volt. Ez az alakulat az Amerika mellett háttérbe szorult Angliát

akarja legalább is egyenrangusítani ismét a világ pénzpiacának új uralkodójával.

Anglia és Amerika egyttesen fog-nak ennek a hatalmas szervezet-nek útján uralkodni az egész gazdasági világon

és ennek politikai kihatásai is szinte beláthatatlanok.

Ha ez a vállalat meg tudja valósi-tani céljait, akkor

a nemzetközi tőkének olyan döntő befolyása lesz az egész világon, hogy azzal semmiféle poli-

tikai ellenárlat sem fog tudni megküzdeni.

A világháború következményeinek már ez az alakulás is csodálatos eredménye, még a csodálatosabb lesz azonban, ha el tudja érni célját. Elsősorban a meglehetősen individualizálódott európai ipart kell összeegyeztetni az amerikai tömegtermeléssel, azután világszerte be kell szüntetni a konkurrenciót, ami végeredményben a falanszter-rendszerhez vezetné. A terv tulságosan fantasztikus, a megvalósítás nem olyan egyszerű, mint ahogyan azt az alapítók elképzelték.

Románia kiszorul az olasz fa-piacról, amelyet a jugoszláv és az osztrák termelők foglalnak el

— Új értékesítési piacokat kell teremteni a romániai fa részére —

Az 1928. év a romániai puhafatermelés részére jelentős változásokat hozott. A termelők miután látták, hogy a kormány régi vámpolitikáját folytatja, a CFR. vezérigazgatósága pedig nem hajlandó a szállítási díjteleket redukálni, Bécsben az év elején akkordába léptek, illetve megá-lapodást létesítettek és

a tavalyi árakhoz viszonyítva körülbelül 20—25 százalékkal emel-ték azoknak a fatermékeknek az árát, amelyeket Romániából akár viziuton, akár pedig szárazföldön exportálnak.

Egyes piacok, tekintettel a romániai puhafa kitünő minőségére a felemelt árakat eszkomptálták is, más értékesítési helyek azonban, amelyek más származású puhafával és ellát-hatják szükségleteiket — és ezek közé tartozik Olaszország, — a romániai termelőkkel megszakitották régi összekötéseiket.

Olaszországot, de különösen Szicilia és Nápoly környékét éveken át a román exportfa dominálta,

jelenleg azonban a magas kiviteli illeték és a drága vasuti fuvar mindinkább háttérbe szorítja a romániai fát, amely elveszíteni hegemóniáját ezen az éveken át dominált piacon is.

A romániai deszkaanyag elhelyezése a múlt év végén eszközölt vasuti tarifaemelés és a hullámzó valutáris viszonyok miatt az olasz piacon mind nagyobb nehézségekbe ütközött. Különösen erős nyomását érzi a romániai fa a jugoszláv és az osztrák versenynek azonban az olaszországi értékesítési piacokon, amelyek a geyn-gébb minőségű Tanne-áru használ-ják de megéri az osztrák és jugo-szláv versenyt a prima minőségű fa elhelyezésével kapcsolatosan is.

Északolaszországban főleg osztrák és jugoszláv fát vásárolnak,

amelyeket a kedvezményes tarifa lényegesen előnyösebb helyzetbe juttat a romániai fával szemben. Ma már csak Délolaszország, helyesebben Nápoly és környéke, valamint Szicilia tart élenkebb összeköttetést a romániai fapiaccal.

Az elmúlt év végén létrejött kertell az olasz piac árait is szabályozta és

az árakat körülbelül 10—12 szá-zalékkal minden átmenet nélkül felemelte.

Az olasz piac az áremelésre lényege-sen korlátozott vásárlásokkal vá-laszt, miután az Olaszországban még mindig uralkodó gazdasági krízis kö-vetkeztében az újabb áremelést a ke-reskedő nem tudja a fogyasztóra át-hárítani.

Jugoszlávia eddig is nagy meny-nységben szállított fát Olaszor-szágba és tekintettel arra, hogy

arái 10—15 százalékkal olcsób-bak, mint a romániai fapé, elhó-dította a román árunak ezt a ter-mészetes piacát.

A jugoszláv konkurenciát súlyosan érzi a romániai fa különösen a kes-kenyárumál, amelynek elhelyezhetősé-gére kevés a piac. Jugoszlávia négy méteres, 50 százalékgig 12 millimé-teres, 35 százalékgig 18 milliméteres, 15 százalékgig 24 milliméteres, 8 centiméter-től 16 centiméter szélességű beosztás-ban Nápolyban és a környékén levő gyáraknak 200 leírás köbméteren-kénti árban bruchfrei minőségben ab gyáruddvar szállítja a puhafát.

Ha figyelembe vesszük és leszámít-juk az olaszországi vámot, valamint a gyáruddvarhoz történő szállítási költsé-geket, amely 20 lira, a hajófuvar és biztosítási díjként 30 lírát, ez

az ár netto fob 150 lejnek felel meg,

tehát ilyen ár mellett a romániai fa nem lehet versenyképes.

Felmerült annak a terve, hogy a jugoszláviai termelők szintén kartel-be tömörüljenek, de a kartel megala-kítását a kistermelők valószínűleg meg fogják akadályozni, mert vehemensen ellenzik, hogy egységes árakat állapítsanak meg az exportfára.

Miután az olasz piac a romániai fa részére csaknem elvesztettnek tekint-hető, és németországi exportlehető-ségek is erősen esökkentek,

a romániai fának új értékesítési piacot kell keresni,

vagy pedig az árakat leszállítani, ami csak vámkedvezményrel és a vasuti tarifa lényeges redukálásával valósítható meg.

A jugoszláviai áru ciff Nápoly: tombant 270—290 lira, evel szemben a romániai termelők 320 lírás árakat igényelnek 24 milliméteres alapon. A jugoszláv árunak az a nagy előnye is van a román fával szemben, hogy amíg a román termelők csak 24 centiméteres átlag szélességet tudnak szállítani, a jugoszlávok, akiknek nagy őserdeik vannak, könnyen szállíthatnak 28—30 centiméter széles árut is. Természetesen így a román áruval szemben az olasz piacon, amely a nagyobb szélességeket keresi, mindinkább térthódítanak.

Keresztes István kivált a Babos és Társa vaskereskedő cégből. A kolozsvári Babos és Társa vaskereskedő cégből Keresztes István, az egyik cégtulajdonos kivált. A cég egyedüli tulajdonosa Babos maradt, aki személyesen fogja tovább vezetni az üzle-tet.

Moara Friedmann contra „Prevederea“

De vre-o trei ani societatea „Prevederea” este obiectul unor discuții și aprecieri nu totdeauna favorabile din cauza daunei de incendiu întâmplată în anul 1924 la moara Friedmann.

Asigurarea a fost încheiată în anul 1923 în mod colectiv de către societățile: „Prevederea”, „Prima Ardeleană”, „Naționala” și „Franco-Română”.

După incendiu

creditorii au cerut declararea lui Friedmann în stare de faliment.

Friedmann a cerut concordatul forțat, bazându-se pe despăgubirile ce avea să le primească dela societățile de asigurare, din cari despăgubiri spera să-i împace pe creditorii.

Societățile coasigurătoare „Prima Ardeleană”, „Naționala” și „Franco-Română” au plătit fără multă amănare partea lor din dauna totală, care fusese lichidată în suma de 4.360.000 lei. Numai societatea „Prevederea” a amânât plata. Friedmann însă, de bună credință, oferise la masa concordatului și despăgubirea ce o aștepta dela societatea „Prevederea”. — Afacerea s'a complicat prin faptul, că o parte din

creditorii lui Friedmann și-au încasat pretențiunile, rămăsese însă unii nesatisfăcuți din cauza că „Prevederea” nu-și achită partea ei de despăgubire.

Creditorii nesatisfăcuți amenințau cu cererea falimentului, Friedmann stăruia mereu la „Prevederea” să-și achite partea de despăgubire. Chestiunea se trăgănează de doi ani în fața instanțelor din Cluj. Tribunalul în sentința dată sum nr. 547/27—26 a judecat, ca

societatea „Prevederea” să plătească despăgubirea cuvenită dăunatului Friedmann în sumă de 727.936 lei precum și dobânzile și spesele cari se urcaseră la aproape 500.000 lei.

Societatea „Prevederea” n'a plătit nici de data aceasta; ci a făcut apel la Curtea de Apel; dar fără a face depozit judecătorește suma judecată,

după cum era obligată prin lege. Din această cauză curatorul concordatului avocat dr. Adonis Popov a cerut și

a obținut execuție și a făcut sechestru contra societății „Prevederea”.

Redactorul nostru a ținut să dea ocazie și societății „Prevederea” a-și arăta punctul de vedere în această chestiune, care pasionează cu drept cuvânt multă lume din cercurile noastre comerciale și industriale, și în acest scop i-a cerut dlui Carol A. Iahoda reprezentantul din Cluj al societății „Prevederea” să dea lămuririle, pe cari le va crede de cuviință.

D. Carol A. Iahoda ni-a declarat, că

chestiunea este foarte încurcată. Societatea n'ar fi putut plăti din cauza, că Friedmann ar fi cedat despăgubirea creditorilor săi; iar aceștia n'au voit să accepte cota de despăgubire oferită de „Prevederea”; ci

au pretins să fie despăgubiți integral.

Societatea „Prevederea” a făcut apel și pentru motive de fond; dar a ridicat și excepția de competență întru cât

conform poliței de asigurare orice litigiu între asigurați și societatea asiguratorie era deferit în competența instanțelor din Braïla,

unde este sediul societății.

Printre creditorii lui Friedmann în primul rând Ministerul de război, având o pretențiune de 440.000 lei față de Friedmann pentru marfă și 200.000 lei pentru sacii și altele

refuză orice cotă pretinzând achitarea integrală.

— Dacă Friedmann va aduce declarația Ministerului de război, că această cotă e lichidată, societatea „Prevederea” ar fi dispusă numai decât să achite suma lichidată.

— De altfel, adaugă d. Iahoda, este de prevăzut, că litigiul nu va putea fi terminat decât prin sentința ultimei instanțe.

Uniunea asociațiilor negustorilor din Transilvania și Banat fuzionează cu „Sfatul Negustoresc“

Asociațiile negustorilor din Transilvania și Banat grupate într-o Uniune prin stăruințele d-lor dr. Ioan Fried, secretarul general al Halei de Comerț din Oradea și Richard Kun au hotărât în ședința comitetului de conducere, care a avut loc săptămâna trecută în Timișoara, ca

Uniunea asociațiilor să fuzioneze cu Sfatul Negustoresc.

Această hotărâre a fost adaptată deja de către asociația negustorilor din Arad prezidată de dl Alexandru Doan și se dă ca sigur, că o vor adapta-o pe rând toate asociațiile. Fuziunea se bazează pe o largă autonomie a asociațiilor locale și paritate în conducerea centrală. Sfatul Negustoresc va lichida acele dintre sucursalele sale, cari n'au putut să câștige teren și să se valideze.

Printre sucursalele condamnate la sacrificare sunt cele din Oradea, Arad și Timișoara.

Noua organizație, care se va denumi „Unirea”, este salutată cu entuziasm de către negustorii din Transilvania și Banat, cari s'au convins că nu se poate obține nici o activitate rodnică prin mici asociații risipite.

Intr'un cadru local aceeași tendință de concentrare se validează în fuziunea apropiată a Asociației Negustorilor și a Clubului Lloyd din Arad,

cari ambele au aceeași membri și deosebirea este numai că asociația se ocupă mai mult de interesele corporative, iar Lloyd-Club-ul își dezvoltă activitatea mai mult în direcție socială, astfel că

cele două direcții pot fi cultivate și într-o singură organizație cu mai multă economie.

Impulsul fuziunii îl dă și faptul, că nici Asociația Negustorilor — nici Lloyd-Club-ul nu are o casă proprie corăspunzătoare scopurilor lor. Acum Banca Românească mutându-se în palatul Bohus cumpărat de curând, Asociația Negustorilor fuzionează cu Lloyd-Club

ar cumpăra casa Băncii Românești,

în care s'ar putea aranja în mod convenabil problema palatului de asociație

A Banca Românească aradi fiokja beköltözik a Bohus-palotába. A Banca Românească aradi fiokja véglegesen birtokába vette az Aradi Iparés Népbank intézeti székházát, a Bohus-palotát, amelyet árverésen vett meg. Az új intézeti székházban a Banca Românească aradi fiokjának vezetősége Marcus Mihály igazgató vezetésével megkezdte a berendezési munkálatokat.

Április 30-án lejárt a romániai adósok magyarországi pénzintézeteknél fennálló jelzálogtartozásai rendezésének határideje

Ujabb tárgyalások indultak meg a román pénzügyi kormány és a Tébe között

Részletesen ismertettük azt az egyezményt, amely a budapesti TEBE (Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete) és a román kormány között létrejött és amely a Romániához esatolt volt magyar területeken levő ingatlanokat terhelő és magyarországi pénzintézeteknél fennálló jelzálogtartozások rendezését célozta.

A román-magyar pénzügyi egyezmény értelmében és a TEBE, valamint a román pénzügyminiszterium között létrejött megállapodás szerint a folyó évi április 30-án lejárt az a terminus, ameddig a romániai jelzálogadósok és a budapesti pénzintézetek között a jelzálog tartozásra vonatkozólag magánegyezségek voltak köthetők.

Az egyezmény értelmében, — amint azt Kresz Károlynak, a TEBE illusztris elnökének nyilatkozata alapján részletesen ismertettük, — az április 30-ig megegyezéssel nem rendezett tartozások a román kormányra, illet-

ve az általa megjelölendő romániai pénzintézetekre fognak engedélyeztetni és a kiegyenlítés az adós és a román kormány, illetve a részéről kijelölt pénzintézet között fog megtörténni.

Az április 30-iki határidő lejárt előtt a román kormány érintkezést keresett a budapesti pénzintézetekkel Dragonescu Titus pénzügyminiszteri és Modolea belügyminiszteri vezérigazgatók pedig Budapestre utaztak, hogy a TEBE vezetőségével tovább folytassák a tárgyalásokat.

Értesülésünk szerint, a tárgyalások még folyamatban vannak, de a romániai adósok és a budapesti pénzintézetek között is számos tárgyalás folyik a jelzálogtartozások kifizetésére vonatkozólag. Tekintettel arra, hogy a tartozások a koronabeváltás arányában, 2:1 kules szerint fizetendők, a jelzálogos tartozások kiegyenlítése az adósokra kedvezőnek mondható.

Informațiuni HIREK

Noua activitate a comisiei speciale vamale. D. Tancred Constantinescu, președintele comisiei speciale vamale, începându-se din streinătate, comisiunea și-a reluat activitatea Vineri la ministerul de finanțe. În primele zile de lucru se vor examina lucrările subcomisiunii speciale vamale făcute în lipsa din țară a d-lui Tancred Constantinescu și privitoare la partea doua a tarifului vamal (regnul vegetal).

Fabrica de funii și sfoară Reich B. Károly din Arad a început plățile, fiind deodată strămtorată de impozit precum și de o bancă creditoare. Pasivele ar fi de vre-o 13—15 milioane, pentru cari de altfel se găsește acoperire perfectă și firma ajunsă în impas face dovada bunei credinți, cerând numai un moratoriu, în schimbul căreia se obligă a-și plăti datoriile integral sută la sută.

„Banca Românească” a intrat în posesiunea palatului Bohus cumpărat în licitație dela „Banca Industrială și Poporală din Arad” în lichidare. „Banca Românească” a și început să-și aranjeze birourile în noua proprietate.

Fabrică de gunoi artificial în Arad. Consiliul orașului Arad studiază proiectul înființării unei fabrici de îngrășăminte artificiale, care ar extrage materia primă din canalurile „Shene” ale orașului Arad.

Adunarea generală a cultivitorilor de sfeclă din ținutul Aradului s'a ținut în Arad la 5 Mai sub prezidenția dlui Ladislau Purgly. D. Paul Alföldy referentul Asociației a făcut o expunere instructivă asupra activității asociației și a experiențelor din anul trecut, urmărind sporirea rentabilității culturalei sfeclei. D. deputat dr. Iancu a adus mulțumiri comitetului pentru activitatea depusă.

Kardos Győző szatmári divatárucég ellen elrendelték a csődöt

A szatmári törvényszék saját kérelmére elrendelte a csődöt Kardos Győző szatmári divatárucéreskedő ellen. Kardos Győző üzletét pár nappal ezelőtt egy galaci kereskedő szoros zár alá vettette, mire a kereskedő kénytelen volt maga ellen megkérni a csődöt.

A bíróság esődtömeggondnoknak dr. Cira Árpád, helyettesének pedig Anderkó Aurél ügyvédekét nevezte ki. A követeléseket június 5-ig kell bejelenteni. A csődtárgyalás június 22-én lesz.

A szatmári Sfatul Negustoresc akciót indit a boltberek maximálása érdekében. A Sfatul Negustoresc szatmári tagozatának választmánya legutóbbi ülésén a boltberek elviselhetetlen magasságát vitatta meg. Róth Róbert, a tagozat főtitkára rámutatott arra, hogy statisztikai adatokkal igazolhatóan Szatmáron a kereskedelem forgalom hatódára csökkent, míg a boltberek haladványszerűen emelkedtek. A főtitkár indítványára kimondta a szatmári Sfatul választmánya, hogy országos akciót kezdeményez az üzlethelyiségek bérösszegének korlátozása érdekében.

Szabadon bocsátották az aradi Egyesült Bank Rt. letartóztatott igazgatóit. A temesvári tábla döntése alapján Karton Aladárt és György Ignácot, az aradi Egyesült Bank letartóztatásban volt igazgatóit szabadlára helyezték.

Mütrágyagyárat létesítenek Aradon. Az aradi városi tanács nagyfontosságú terv megvalósításával foglalkozik. Az ugynevezett Shene-esatornák szennyvizének felhasználásával Arad határában mütrágyagyárat létesítenek. A Shene-esatornák a város határában öntik ki a szennyvizet, amelynek anyaga, szakértők szerint, kitünően felhasználható a mütrágya készítéséhez.

Árlejtési naptár. A nagyvárad városi tanács július 5-én zárt ajánlatokkal versenytárgyalást tart a nagyvárad Zemfirescu-uca csatornázási munkálatainak vállalati uton való végrehajtására. Az árlejtés részletes feltételeit a nagyvárad vízmű és csatornázási üzem igazgatósága (Városháza, II. em. 23. ajtó) kívánatra ismerteti. Július 23-án is árlejtést tart a nagyvárad városi tanács a Ioan Ciordas-uca csatornázási munkálatainak végrehajtására. Az árlejtéseket a romániai szarmvitelei törvény rendelkezései szerint tartják meg.

A Gebrüder Fabritius Rt. közgyűlése. A nagyszabedbeni Fabritius Testvérek Rt., amely különböző műszaki cikkek gyártásával foglalkozik, május 14-én tartja meg harmadik évi rendes közgyűlését, amelyen bemutatják az 1927. évi mérleget, határoznak a tiszta nyereség felosztásáról és megválasztják a felügyelőbizottságot.

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetségének közgyűlése

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetsége a tagok nagy érdeklődése mellett tartotta meg közgyűlését, melyen Sági Henrik, a Fonciera biztositóintézet vezértitkára elnökölt.

A különböző jelentések és a költségvetés letárgyalása után a régi vezetőséget újjól megválasztották, míg új igazgatósági tagokul Pacurariu Brutus aradi kereskedelmi és iparkamarai főtítkárt, Bene C. Emilt, Kenderessy Károlyt, Müller Henriket és Eberwein Józsefet választották meg. A felügyelőbizottság új tagja Dugán Lajos lett.

Publicațiune

Se publică spre cunoștință generală, că în ziua de 5 Iunie 1928, în localul Casei Pădurilor din București și Direcțiunea silvică din Arad se va vinde prin licitație publică cu oferte închise următoarele: 22130 arbori dintre cari 14191 de esență gârniță și 7939 de cer, cari urmează a se exploata de pe suprafața de 67 Ha prin tăcere de însemănțare din pădurea Sfatului Lipova Ocolul Silvic Lipova jud. Timiș.

Vânzarea se va face conform Regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului publicate în Monitoru Oficial No. 106 din 12 Aug. 1912, cum și cu condițiile speciale de care amatorii pot lua cunoștință dela Casa Pădurilor din București și Direcția IX Silvică Arad și Ocolul Silvic Lipova.

Estimațiunea din oficiu este de lei 906.630.

Garanția provizorie este de lei 136.000.

Supraoferte nu se primesc.

Direcțiunea IX-a Regională Silvică Arad.

Direcțiunea XIII. Regională silvică Sighetul-Marmației

No 4289

Publicațiune

Se publică spre generală cunoștință, că în ziua de 6 Mai 1928 ora 11 în localul Direcțiunei XIII Silvice din Sighet și Ocolul Silvic Dobrești se va vinde prin licitație publică, prin oferte închise și în bloc următoarele:

684 steri și 810 grămezi crăci situate în pădurea Codrul Cămarei Seria I Ocolul Silvic Dobrești.

Vânzarea se va face conform Regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului publicate în Monitoru Oficial No. 106 din 12 August 1912, cum și cu condițiile speciale de care amatorii pot lua cunoștință dela Direcțiunea XIII Silvică dis. Sighet și Ocolul Silvic Dobrești.

Estimațiunea din oficiu este de lei 70.650 plătitibilă în trei rate.

Garanția provizorie este de lei 15.000

Supraoferte nu se primesc.

Publicațiune

Se publică spre cunoștință generală, că în ziua de 5 Iunie 1928, ora 10 în localul Casei Pădurilor din București și Direcțiunei Silvice din Arad se va ținea licitație publică cu oferte închise pentru vânzarea a 17084 arbori dintre cari 4550 de esență gorun, 6125 cer, 6609 fag și carpin ce urmează a se exploata de pe suprafața de 85 Ha 74 arii din pădurea Povergina Ocolul silvic Făget, județul Severin.

Vânzarea se va face conform Regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului publicate în Monitoru Oficial No. 106 din 12 Aug. 1912, cum și cu condițiile speciale de care amatorii pot lua cunoștință dela Casa Pădurilor din București și Direcția IX Silvică Arad și Ocolul Silvic Făget.

Estimațiunea din oficiu este de lei 1.955.000.

Garanția provizorie este de lei 293.000.

Supraoferte nu se primesc.

Direcțiunea IX-a Regională Silvică Arad.

Olvassa a

Keleti Újság-ot

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—

Şzöveg között cm²-

ként — — Lei 15'—

Többi hirdetési oldalon — — Lei 10'—

Egy garmond sor Lei 80'—

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon:
7—58.

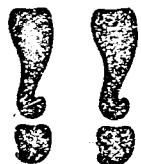
Cea mai mare fabrică de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon:
7—58.

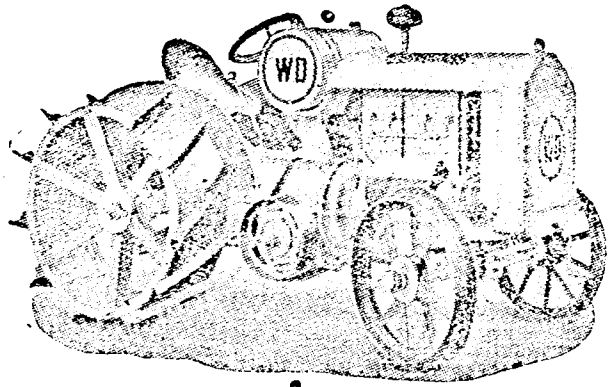
Aradi Textilgyár Részvénytársaság

Abszolút perfekt mérlegképes

könyvelő, elsőrendű szervező erő, hosszas bank, ipar és kereskedelmi vállalati gyakorlattal, román, magyar, német nyelvtudással 1928. év folyamán elhelyezkedést keres (jelenleg egy leépítés alatt álló favállalat főkönyvelője). Megkereséseket „PERFEKT” jellegre a kiadóba kérek.

W D

„HANOMAG” 28/32 lóerős tractor

petróleumüzemmel, három vasu ekével végez mély szántást

A legolcsóbb, leggazdaságosabb és legbiztosabb üzem!!!

Beépített szijkerékkel, regulátorral **B o s h** mágnesgyújtás

Előnyös fizetési feltételek. Vezérképviselőt és állandó raktár.

„INDUSTRIA” Kereskedelmi és Ipari Rt. Timișoara, Strada I. C. Brătianu 3.

TELEFON: 9—14.

Táviratcím: I N D U S T R I A.

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A. Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apáca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányú szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mű-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok!

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgönycim: RELAIS

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Déz, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőkéi 85 millió lej

Minden banküg-

letet legelő-

nyösebben

végez.

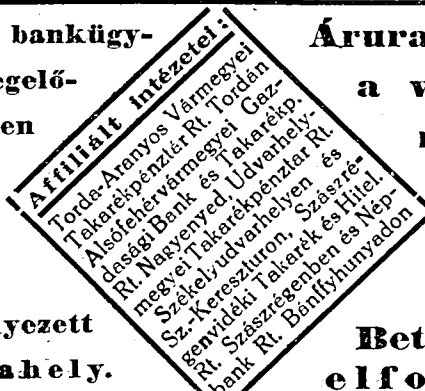
Áruraktárai

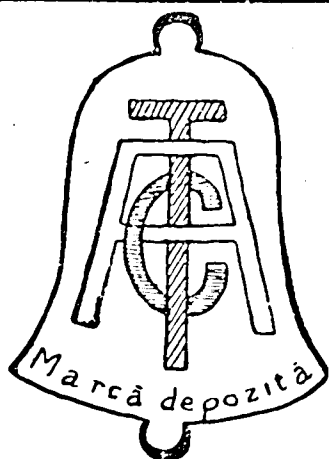
a vasut

mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad!!

Cu această marcă este prevăzut
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACĂMUL” din
CLUJ.

•••••

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători.
„Tacămul” fabrică de argintării, Cluj,
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
Adresa telegrafică: „Tacămul”.

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCĂ, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Olvassa a

Lemnul-t

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellémesebb othont nyújtja a legelőnyö-
sebb feltételek mellett a keleti pályaudvar ér-
kezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét
egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk száll-
jon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comerțul lemnului

Despre toate fazele pieței Vă
informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A faterkeskedelem

minden fázisáról pontosan és
részletesen számol be a

„LEMNUL” „HOLZZEITUNG”

singura revistă forestieră bilunară
din Ardeal care apare în româ-
nește, nemște și ungurește.
Toate evenimentele forestiere in-
terne și externe, situația pieței,
articole scrise de cei mai de
seamă specialiști, informațiuni
etc. etc.

Revista fiind răspândită, rezul-
tatul anunțurilor este sigur.
Redacția și administrația:

Erdély egyetlen román, német
és magyar nyelven kéthetenként
megjelenő szaklapja. A külföld
és belföld összes szakmai ese-
ményeiről, piaci helyzetéről és
friss, szakemberek által írt cik-
kekben és riportokban tájékoz-
tatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a
hirdetések eredményét.
Szerkesztőség és kiadóhivatal

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrăla — Központ — Zentrale:

CLUJ—KOLOZSVÁR.

Alapítottott: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Sucursale—Fiókiintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—
Ditró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszereza,
Sánmartin-Ciuc—Csikszentmárton, Târgul-Secuiesc—Kézdivásárhely,
Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. —: **Expozituri—Kire-
deltségek:** Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplija-
Románă—Maroshévíz.

Elfogad: BETÉTEKET.

Leszámitol: VÁLTÓKAT.

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bár-
mely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképvi-
seletét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító
Részvénytárs.-nak

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvar, Piața Unirii No. 9.
Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési 30 millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.